

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Hj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Dr. Szirmay István
felelős szerkesztő.

Dr. Ham Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
terméérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Allandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

Íze

*Kezdetben a ki volt, ugyanaz Ő ma is,
Mindörökké az lesz századok múlva is;
Íze idők előtt, Íze idők után,
Születik jászolban, meghal a Golgotán.*

*Szabadság, igazság, szeretet, idvesség,
Örökös óhajítás, örökös reménység;
Pásztorok meséje, regés bölcsék álma,
Karácsony éjjelén egy csillag sugára.*

*Biztató fényesség világtalanoknak,
Napos, csillagos ég a szegény raboknak,
Kenyér a koldusnak, betegnek orvosság,
Emberek közt béke, a földön mennyország.*

*Születik jászolban s lesz paloták réme,
Ítélet ostora a zsarnoki kényre,
Földi gonoszra bizonyos gonosz vég,
Kit ma is, holnap is megfeszítenek, mint rég*

*Ó! isteni Íze! ha ma is kilobban
Bujdosó csillagod a szent Karácsonyban,
Mi szegény páztorok megyünk fényed
után,
Szeretünk, mert meghalsz ma is a Gol-
gotán!*

Fejes István.

Karácsonyi elmélkedés.

— december 24.

Hát csakugyan igaz volna?
Megint eljutottunk szent kará-
csenyi ünnepéhez? A gyermek
szívekben ma reggel óta megint
ott repdes a lázas reménykedés,
estére megint eljön a Jézuska, hol-

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Karácsony este.

Írta: Wihs Béla.

Az elmúlt év karácsonyi ünnepét
kisdéd pátriánkban, Gyónakon töl-
töttem csekély számú rokonaim kö-
rében.

Mikor a nagy boldogságtól és
örömmujongástól elfáradt gyermekse-
reg édes álomra tért és mi is kifogytunk
a szent estén szokásos vig anek-
dotázásból és pajzán incelkedésből,
én is búcsút vettem, hogy nyugovóra
térjek, mert láttam, hogy az öregek
előbb még csillogó tekintete is bágyadt,
s álmosná vált már.

Dehát az ilyen magamfajta, a
fővárosi élethez szokott fiatal ember
a megszokott kávéházi pikkoló és
ujság-böngészés nélkül éjfélkor lefe-
küdni amúgy sem tud, hát elindultam
kiesiny városkánk egyetlen, de nem
modern kávéházába. Avagy talán in-
kább mondhatnám a „Simi apó” ká-
véházát ultramodern kávéháznak, mert
ez a közhasznú zsánernek mindenikét
a praktikum elve szerint magában
egyestí. Nevezetesen: délelőtt cuk-
rászda, délnél étterem és este kávé-
ház. Ezért is hívják „közhasznú hár-
mas“-nak.

De mind e sokoldalúsága mellett
csak úgy csilingelt az ürességtől ez

nap reggel megint minden ujság
homlokán ott ékeskedik a kará-
csenyi cikk.

Az ám, a karácsonyi cikk!
Szegény ujságesínáló kollegáim,
magammal együtt szívből sajnál-
lak benneteket. Már tudniillik
azokat, akiknek az volna a tiszte,
hogy a politikának szánt rovatokba
vigyenek be — ősi szokás sze-
rint — egy kis karácsonyi han-
gulatot. Istenemre, nem könnyű
a mai feladatok!

Hiszen tudom, tudom. Kará-
cseny, karácsonyi cikk: ma már
egyformán mind csak — banalít-
ás. Évről-évre a megszokott sab-
lonok között halad a karácsonyi
gondolkodás. Visszatérő frázisok,
jól ismert szólasmódok látnak
napvilágot új dátum alatt, ennyi
az egész karácsonyi cikk. Talán
még azt is meg lehetne kísér-
teni, hogy évről-évre egy és
ugyanazt az elmélkedést nyo-
matnánk le, hisz ha definiót kel-
lene adni az ugynevezett kará-
csenyi cikkekről, én bizony azt
írnám róla, hogy karácsonyi cikk
= az a cikk, amelyet egy évben
csak egyszer kell megírni, elő-
vaszni pedig egyszer sem szokás.

Az írás tehát meg lesz az
idén is (és az olvasás elmarad az
idén is); emiatt nem is fáj az
én fejem; de ugyan — a Jézus-
kára kérlek benneteket — mond-
játok meg nekem, hol veszítetek
hozzá a hangulatot? A politiká-
nak abból a fertelmes forgata-

estén a „Simi apó” kisdéd reziden-
ciája.

Mikor beléptem: az első, ugyne-
vezett játékszobában, ahol egy XVIII.
századbéli óeska billiárd is áll, csak
a törzs preferanc-parti játszott, amely
áll a szolgabírói írnok, egy vén
hentes és a kántorból; az egyik sa-
rookban pedig két polgár vitatta élénk
taglejtések kíséretében a tarthatatlan
politikai helyzetet.

Betértem az ugynevezett külön
szobába, amit ott szeparának is szok-
tak nevezni. Ez még üresebb volt.
Mindössze egy alak gubbasztott hát-
tal az ajtónak fordulva az egyik asz-
tálnál.

Azonnal felismertem. Kokovai
Balázs, a „Simi apó” „közhasznú hár-
mas“-ának „örökös tagja” volt.

Kokovai Balázs valamikor tekin-
télyes és vagyonos ügyvéd volt, most
azonban teljesen elzüllött. Az egész
vagyont elverte. Csak a felesége bir-
tokrésze maradt meg. Az is azért,
mert az asszony halála közlekedésekor
a saját részét közös megállapodással
egy jótékony együletre hagyta, csak
az életfogytiglani haszonélvezetet kö-
tötte ki az ura javára. Ebből, meg a
néha-néha eszeppenő szerződés-írásból
élt. Rendes pervitelt nem mertek rá-
bizni.

Mikor benyitottam észre sem vett.

Odamentem és köszöntöttem:

— Jó estét Balázs bátyám.

Felriadt, mintha félálomból ver-

géből, melyet már annyit meg-
énekelünk, micsoda bűbajos erő-
vel kell kitépni a lelkünket, hogy
politizálván ma, békén marad-
junk; igazságot szölván, be ne
törjék nyomban árva fejünket?
Merre forduljak, honnan merit-
sem azt a békés, azt a harmo-
nikus lelki állapottot, a melybe
olyan jól esnék legalább egyszer.
karácsony estén megfürösztöni
a lelkemet, s melyet olyan szí-
vesen szuggerálnék másnak is,
ha tudnék.

A politika mezejéről szinte
lehetetlen ma olajágot hozni.
Harc folyik ott ma is. Még pe-
dig milyen harc!

Egy szegény embert árverez-
tek egyszer, és mikor már min-
dent megvettek, egymás között
hajba kaptak a hiénák. Szidták,
köpdösték, ütötték egymást. „Tol-
vaj”, „zsvány”, „esaló” — kia-
bálták egymás felé és ez a du-
lakodás olyan undorító, olyan
kegyetlenül kacagató volt, hogy
a szegény ember még mosolyogni
is tudott felette. Én láttam ezt
a képet és most nem tudom el-
zavarni magam elől, ha a nagy
nemzeti háboru végző esetepe-
téira gondolok. Hová fajult a
nagy fellendülés, az a nemes
tűz, mely Titánoknak való harc-
cal vivta nemzeti jogaink küz-
delmét? Hová? A népszerűség
koncán marakodó ellenzéki cso-
portok piszkolódásává.

Vádaskodó, szitkozódó vezé-

tem volna fel. Pedig még csak nem
is szunyókált, bizonyos vagyok benne,
mert a szeme nemesak hogy lehunyva
nem volt, hanem nagyon is kidüled-
ten meredt a szoba falára. Hangomra
felém fordult zavaros tekintetével.

— Szervusz öcsém. Ki vagy te?
— kérdé oly különös lágy hangon,
ahogy sohasem hallottam szólam.

Nem emlékezik már rám? Pergő
Feri vagyok.

— A Mihály fia?

— Az.

— Tudom már. Petes Gyula bá-
tyád sokat beszélt rólad, mindig di-
csért, ha borozás közben néha össze-
akadtunk. Derék ember volt az apád
is. De hát ül le, aztán igyál velem
egy pohár bort.

Anyira meglepett e megválto-
zott külső és modor, hogy felelni sem
tudtam. Alig pár éve, hogy utoljára
láttam, akkor még vig, kötekedő, él-
ces korbély-cimborá volt. Kékes-piros
arcáról csak a derű sugárzott. Most
is úgy közeledtem hozzá, hogy egy
kiesit éleledöm és elkötekedem vele
az időt. Meglepetten bámultam tehát
reá, amint énjéből ennyire kiforgatva
láttam. Alakja egészen meg volt törve,
előregörnyedten, bágyadt erőtlenség-
gel könyökölt az asztalon. Arca fa-
kóvá vált. Szederjes ajka köré egy
mély vonás feszkelődött, amely nagy
lélek fájdalmat áruolt el. Csendes, nyu-
gódott volt minden szava, semmi gún,
semmi ércesség nem volt bennök.

rek a forumon, gyanusító szó
az ajkakon, a vezéreiből kiáb-
rándult tömeg zúgolódása min-
denütt — ejh! ez a kép nem
karácsonyi témának való. Ez a kép
a marakodó árverési hiénák
képe, akik most az egyszer azon
vesztek össze, hogy nem sike-
rült a licitáció. A szabadelvű
párt újra megerősödött a nemzet
bizalmában, visszatérni kezd a
nyugalom, helyet követel magá-
nak a békés munka, rend és al-
kotás után vágyik a nemzet,
háttérbe szorulnak a zavaros
vizek veszedelmes halászlai: hát
persze, hogy ez nem tetszik nekik
és mérges dühökben azokra a
fegyver-társaikra támadnak, akik-
nek józansága megakadályozta a
licitációt. Megakadályozta, hogy a
magyar nemzet minden értékes
java kótyára kerüljön. Dühöng
a testvér-harc javában, fordítsuk
el tőle tekintetünket.

De hát hova nézzünk, hol talá-
lunk megfelelőbb, vigasztalóbb ké-
pet? Sehol, sehol. A szeretet, a
béke országa, melyet az isteni gyer-
meknek kellett volna a világra
hozni, csak nem bír megszűlni
semmiképpen sem. Az önzés, a
gyűlölet uralkodik a világon ma
is. Rég eltemetett rémek járnak
fel sirjaikból, hogy összefogó-
kodva modern testvéreikkel, ne
engedjék világra jönni a Krisz-
tus országát. A szeretetnek ta-
naiból a gyűlölködés új forrása
fakadt: legalább is gyanús, aki

— Nem tudtam megérteni e válto-
zást, használn töprengtem rajta, vaj-
jon mi okozhatta ezt?

Szemrehányó hangon kiejtett sza-
vai ébresztették fel gondolataimból;

— Nem ülsz le Feri? Ül le no,
toljuk el egy kiesit az időt. Vagy ta-
lán restelsz egy ilyen elzúllt vén
korhelyyel egy asztalhoz ülni? Iga-
zad van. Förtelmesen csunya az iszá-
kos ember. Olyan az, mint a feké-
lyes, akit kerülni kell... Ugy van...
Bűn a korhelység, nagy bűn.

— Hát... vonogattam a valam
olyanfélékép, mint aki igazat is ad
neki, mert meg van győződve róla,
hogy tényleg így áll a dolog, de ta-
gadja is ezt, mert aki mondotta, az
is hasonló bűnben szenved.

— Sose huzakodj öcsém. Mond
ki egész bátran, hogy te is elitéled
az ilyen embert. Én is.

Értelmetlen tekintettel meredtem
reá.

— Ugy van, hiába bámulsz reám,
én is elitélem a korhely embert.

— De...

— Azt akarod kérdezni, hogy ak-
kor miért iszom magam is.

— Nem épen ezt...

— Ha nem is szószertint, de vég-
eredményében még is azt akarod
tudni, hogy én, aki így beszélek,
miért esem hát ebbe a bűnbe.

— Bevallom: azt.

— Öcsém, az ivás és ivás közt
nagy a különbség. Ép úgy, mint min-

Dunky fivérek

cs. és kir. udvari fényképészek

mütermükben január hó 3 án (vasárnap) és 4-én (hétfőn) d. e. 9-től—12-ig
és délután 1/2—1/4-ig fognak felvételeket eszközölni.

más templomban imádják az Istent. Nemzetek versengenek, néposztályok küzdenek egymással s a jövő méhében már zsi-bong egy rettenetes átalakulásnak chaosa. Mindenki elégedetlen és mindenki másban keresi elégedetlenségének okát. Nincs már karácsonyi hangulat és béke nem lesz ezen a földön sohasem. De mégis, egy kicsiny-kis helyet megmentett a Gondviselés a Jézuska számára: a gyerek-szobában él még a karácsony szent poézisa, hagyjuk abba a komor tépelődést, gyereink mi is oda.

Dr. Szirmay István.

Az irgalmasság tanyáján.

— dec. 24.

(6.) Ezek a borongós, kedvetlen napokon maga az emberi lélek is olyan lehangelődött. És mintha valamit keresne: a nemesebbek után vágó, érző szív önkénytelenül oda kívánczodik, — ahol élő példában, megtestesülten látja azt az Istent, melynek szeretet a neve.

Ennek az eszmének, a szeretetnek, — és édes testvérnek az irgalmasság-nak a tanyáján töltöttem el a közelmult napok egyikén rövid félórát. — Bűn volna, ha el nem mondanám a tapasztaltakat.

A szó legnemesebb értelmében vett irgalmasságnak olyan intézménye a sátoraljajhelyi izraelita népkönyha, — amelyről minden bővebb magyarázat nélkül, legjellemzőbben, mindent össze foglalva így lehetne dicséretet mondani: kövessétek a példát.

Egészséges, tiszta, szép helyiségek, okosan berendezve. Egy nagy étkező terem a főhely, — benne 3 hosszú asztallal, melyeket 50—60 iskolás gyermek ül körül.

Az a sok szegény özvegy, vagy otthonától távoli munkára lekötött szegény családapa, kikről a jótékony-ságnak e hasznos intézménye igen nagy terhet vesz le: — bizonyára meghalattat nyert a Gondviselésnél abbéli imájával, hogy ez az intézmény virágozzék és terjedjen.

50—60 gyermek ül az asztalok között, 11 óra után ide jönnek az iskolából, itt kitűnően főzött s bő ebédet kapnak, azután a meleg teremben bevárhatalják a délutáni iskolába menetel idejéig. Szegény szülők vállá-

ról nagy terhet emelt le az irgalmasság, mely enni ad az éhezőknek, letörtli könyveiket.

A gyermekek esendes társalgással várják be a találás idejét, mely pontban 12 órakor történik. 3—4 nagyobb lányka hordja szét a tányé-rokat, sorjában oda helyezve minden kis társuk elé a saját adagját.

Mint a nyáj között a jó pásztor úgy jár-kel közöttük Reichard Armin, a fáradhatatlan buzgósgú ügyvezető alelnök; éles szeme mindent meglát, mindent rendben tart. Egy-egy szives szava mindig van valamelyikhez, s ha mosolyt derített szavaival a gyermek a gyermekek arcán, — az ő szemei is mosolyognak, de fátylon át: az emberszeretet el nem rejthető gyönyge, egy részvétkőny fátyolozza el nemes tekintetét.

Majd Widder Gyulának az alakja tűnik föl az apróságok között. Az ő fáradhatatlan buzgósgú egyik életelő eleme ez intézménynek; a teher egy nagy része itt is az ő vállaira nehező. Es ez az ember mindig talál időt arra, hogy a jótékony-ságból is részt követeljen magának.

De vannak az egyet kebelében ilyenek sokan.

Még egyszer nyíl a terem ajtaja. Zinner Henrikné, a népkönyha-egyesület elnöknője lép be; egész tábor követi a szébbnél-szebb lányok és asszonyokból.

Mint mikor a esillagok közt a szende hold veszi át az ég birodalmát: úgy uralja a nemes urnó itt a helyzetet. A gyermek tábor rajongó lelkesedésel üdvözi, a komoly férfiak az őszinte hála és tisztelet kifejezésével.

Valóban csodálatos, hogy ennek a nemeslelkű urnóknak, kit ezer águ társadalmi- és jótékony-sági tevékenységén kívül egy nagy háztartás gondja is terhel, még mindig jut ideje arra, hogy itt, az elhagyott szegény gyermekek közt megjeljenék, s szelíd szavával, édes tekintetével kérdezzé védenecitől: Kell-e még? Egy kis buksihoz épp e kérdést tette föl ott-lettem alkalmával, és az elhagyott árva, aki ilyen jó szót csak boldogult édesanyjától hallott valamikor, hálás arccal néz szemben a nemes hölgygyel, aki ő előtte egy magasztos lénynek tűnik most föl, s mosolygva jelenti ki: köszönöm, elég volt!

Widder Gyuláról, Reichard Arminról szintén jól tudja a közönség, hogy az egyesületnek legerősebb támasza. Igazán fáradhatatlan emberek ezek; már elhiszem, hogy a jó szív

akarak a biztos és gyors halálnak neki futni. Es ez öngyilkosságnak volna. Már pedig ez főbenjáró bűn, ugy-e? Azért adatott nekem a lélek, hogy azt minden erőmmel ápoljam, nem pedig, hogy szabadulni igyekezzem tőle. Hát bünt követek-e el én azzal, hogy a lelkemet gyógyítom? Elítélhetnek-e engem ezért? Elítélnek? Lehet. Am tegyék. En megvagyok győződve a lelkem mélyén, hogy nem hibáztam.

— Volna talán ennek más orvosszere is Balázs bátyám. Lássa, én is ilyen egyedül álló, árva lélek vagyok. A pár rokonomon kívül senkim sincs. Es hiába, a rokonok mégis csak rokonok. En is érzem, én is fájlalom az egyedül valóságomat, de azért másképen gyógyítom. Ilyenkor, amikor az árva lelkemre jobban rázokott nehezdedni az élet terhe, a szeretett tanyájára, az örvendők körébe menekülök. Az ő meglegedettségükből, az ő boldogságükből rám is ragad egy kis melegség és megenyhülök. Nem érzem aztán annyira az egyedülvalóság dermesztő hidegét.

— Persze. Nem is érezheted. Azt sem tudod, mit fájlal. Hiszen még nem volt részed abban a boldogságban, amit a férj, az apa ilyenkor érez. Te ezt csak sejtjed. Es épen ezért könnyen felejteti véled ezt a sejtést a mások boldogsága. De, ha ismernéd az igazi boldogságot, amit a jó hitves és kedves gyermek öröme és

az, mely az életben a pihenést nem ismeri addig: míg minden embertársát meglegedettnek nem látja. Ezek az urak, nagy gonddal, sok fáradozással hozták létre ezt az intézményt, de áldás is fakad munkájuk nyomán. Valóban elmondható az ilyen munkásokra, hogy „az ur meghosszabbítja az ő napjaikat.“ — Hiszen másként hogy tellnek idejük mindenre.

Egyik asztal szögleténél egy 5 éves fiúcska ült, mellette 10—11 éves nővére; kevés értékű, még talán boldogult édes anyjáról maradt kendő volt a kis lány vállain. Rá takarja annak egyik szárnyát kis öcsésére, éléje teszi tányéját, homlokát esőkölja a bánatos arc, kis fiút és úgy beszél neki, hogy szépen fogja a kanalat, illedelmesen egyék. A fiúcska szót fogad. Ezekre a gyermekekre otthon nem vár már csak egy összetört szívű apa, — az édes anya már nines.

Nem kellett kérdezősködnöm sem, néma tekintetük nekem igen sokat beszélt.

De beszéltek ezek a gyermek arcok mást is. — Egy hangos kérelem volt az, rövid, de nagy horderejű. Enyiből áll: „Árvák vagyunk, — szegények vagyunk, — szeretetet kérünk.“

Es te édes embertársam, kinek a jó sors juttatott annyit, hogy talán meg sem érzed, ha valamit elveszesz belőle: kell, hogy megértsd, kell, hogy meghalljad e néma szózatot. Kell, hogy szeretetteljes gonddal légy az ilyen nemes intézmény iránt, mert ennek támogatásával nemesak a szeretet Istene előtt eselekedtünk kedves dolgot, de végeredményében rendkívüli fontosságú közgazdasági funkciót is végeztünk. Jó embereket nevelünk a hazának, hálás elemet a jók iránt és gyökerében irtjuk ki a szocializmus szülő anyját: az elkese-rédést.

Egy ujságíró társam azt mondta a napokban: „Semmi sem bosszulja meg magát egy nemzet életében jobban, mint a kékre fagyott gyermek arcokon alá gördülő könyvek.“ Arany igazság; azzal egészítem ki: hogy ilyen intézményeket látva, nem kell tartanunk a jövő idők megtorlásától.

Városunk tiszteletre méltó, intelligens családjainak nevét olvastam az egyet alelnöke által vezetett könyvekben. Nem akarom nekem tettüket nyilvánosan dicsérni, de jusson el az árvák és szegények sőhaja mindazokhoz, kik tehetősek arra, hogy e nemes, emberbaráti intézményt támo-

melegedettsége terem és ha tudnád, hogy ezt már soha többé nem élvezheted, akkor a mások öröme nepe a te saját fájdalomodat bizonybizony nem esillapítaná. Próbáltam ezt is, hanem a mások öröme az én búmat nem enyhítette, csak növelte. Nagyon fáj látnom, hogy az a gyönyör, amely számomra végkép elveszett: másokat boldogít még.

— Minden elmúlt jó visszatérhet még az életben. Kicsinyhitűség a lemondás.

— De nem az én helyemben.
— Ez általános érvényű igazság.
— Csak szabály ösöm, amely épen úgy, mint a többi kivételeket enged meg.

— Nem hinném.
— Pedig elhíheted. En — sajnos — meg vagyok győződve róla, hogy így van. Megtanított rá a múltam.

— Ha bátyám mondja: elhiszem. De azért kérem, beszélje el a múlt ezt a történetét, talán okulok belőle. Lehet, hogy sok hasznát veszem. Nem mindennapi história lehet.

— Elbeszéljem? . . . Feltépjem az amugy is égő sebeket? — kérdé maga elé meredve, inkább önmagához, mint hozzám szólva. — No nem bánom, elmondom. Ha meg fogsz érteni, legalább lesz egy ember, aki az iszákosságomat menteni fogja. Nem törődöm ugyan azzal, ha elítélnek, hiszen azt olyan könnyen teszi

gassák s ne legyen szívük elzárva az irgalmasság előtt.

Ezeket tapasztaltam én a sátoraljajhelyi izraelita népkönyha ebédlőjében, melyet tudom, hogy méltán neveztem el „az irgalmasság tanyájának.“

Ti nemes szívű szép hölgyek! Ti igen sokat tehettek ez intézmény érdekében; kövessétek annak az alelnöknének, Zinner Henriknének példáját! Isten megáld érte.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

A vármegye gyűlése.

Decem্বর hó 21. és 22-én.

Hétfőn és kedden zajlott le a vármegye ez évi utolsó közgyűlése. Lezajlott, — mondjuk — mert a tárgysorozat bőven adott alkalmat a politizálásra is, ami már előre is anynyit jelent, hogy a közgyűlés népes is, zajos is lesz. No meg azután volt választás is és napirendre kerültek olyan ügyek is, melyek a vármegye egy-egy városát, vidékét erősebben érdekelték. A bizottsági tagok tehát igen szép számmal gyűltek össze az év utolsó gyűlésére.

Megnyitás. A kormány üdvözlése.

Gróf Hadik Béla főispán néhány perce el 10 óra után megnyitotta a gyűlést és röviden üdvözölve a bizottsági tagokat, a tanácskozás első tárgyalás az új kormány leiratát vettette elő, melyben gróf Tisza István és minisztertársai tudatják a vármegye közönségével kormányra lépésüket. Bernáth Aladár II. aljegyző előbb a miniszterelnök leiratát, utánna pedig az előadó javaslatot olvasta fel felelő figyelem között. Az előadó javaslat következőképp hangzott:

Vármegyénk közönsége hazafias örömmel fogadja gróf Tisza István és minisztertársainak kormányra lépését s bizalommal néz működésük elé, abban a reményben, hogy hazánkat, nemzetünket a fennforgó sulyos válságon átvészelve, kormányzásuk a közgazdasági érdekeknek kívánt biztosítása mellett az egységes magyar államnak nemzeti szabadelvű irányban való kiépítését fogja eredményezni s midőn támogatásáról ezen munkájukban hazafias készséggel biztosítja, erről őket üdvözlő feliratban értesíti.

Az előadó javaslat felolvasása után Zsindely István, a sárospataki

mindenki, semmiben sem olyan pazarok az emberek, mint a mások elítélésében és megvetésében és sehol sem fukarabbak, mint az erények elismerésénél és a bűnök és tévedések mentesítésénél; nem igazolni, nem menteni akarom hát magam azzal, hogy elmondom az én ívám eredetét, hanem mert kértél, mert tanulni akarsz. De ígyunk előbb egyet, hadd nedvesítsem meg a tor-komat.

Töltött s miután ittunk: az asztalra könyökölt, fejét tenyerébe hajtá s esendes hangon kezdte:

— Hej! más idő volt az akkor. Még a természet is más volt. Akkor szép fehér palástot öltött a szeretet ünnepe. Nem úgy mint most. Nem ilyen fertelmes sárban fért el az ünnepi zaj. Nem az ablakhoz verődő hideg eső tette kisértetiessé az ünnepi áhitatot. Akkor a szálló hópolyhek kellemes susogása és az utóán tovarépülő szánek csilingelése bizsergette a vért.

Lekonyult a feje. Elmélázott. Nem akartam zavarni. Csendesem ültem és néztem részvételt a megtört szenvedőt.

Hirtelen felkapta a fejét: — Az utolsó boldog karácsonyom kezdem. Te akkor még nagyon kis fiu voltál, de azért emlékezhetsz rá, vagy ha nem is emlékszel, hallhatad, hogy nekem is volt családom. Derék, szép feleségem és egy kedves

ogakadémia igazgatója kért szót és a vármegyei függetlenségi párt nevében és megbízásából tiltakozott az ellen, hogy a vármegye üdvözölje az új miniszteriumot. Kifogásait a kormány üdvözlése ellen ugyancsak megszűröl szedte össze Zsindely István. Először Angliából hozott argumentumokat, ahol nem szokás a kormányra lépett miniszteriumot üdvözölni, majd kifogásokat sorolt fel, melyek a Tisza István apjának a politikai egyéniségében gyökereznek, utalt közben a Tisza István, első 15 évvel ezelőtti politikai szereplésére is és egy-két mondattal elintézte az új kormány programját is, kijelentvén, hogy azt kielégítőnek nem találja.

A közgyűlés figyelemmel honorálta a mérsékelt hangon tartott beszédét, sőt bizonyára szívesen vette volna, ha tudós professorunk egy kicsit bővebben is kiterjeszkedett volna az angol parlament élet szokásaira. Ha elmondotta volna például, hogy az alkotmányos élet klasszikus földjén is eltúri-e a nemzet, hogy a parlamentű kisebbség esztendőn át is lenyűgözve tartsa a többség akaratát? Lehetséges-e Angliában is, hogy a törvényes kormányzás a parlamentű kisebbség makacskodásától függjön? Szokásos-e angol földön is az összes állami érdekeket egyetlen ötletnek, amely csak úgy felmerül valamelyik vita keretében, mint a magyar kommandó az ujoncjavaslatnál, áldozatul dobni? Igen érdekes lett volna, ha Zsindely István, a tanár, ezeket a kérdéseket is megvilágította volna, és csak azután engedte volna a megnyilatkozáshoz, Zsindely István, a hű és lelkes pártférfit Mert higgye el Zsindely István, hogy a magyar nemzetet most nem igen érdekli, hogy mi történik Angliában kormányváltások esetén, hanem az égeti, ami itthon történik. Itthon pedig az történik, amit id. Meczner Gyula mondott, mikor Zsindely Istvánnak válaszolt. Az egész nemzet türelmetlenül várja, hogy annak a politikai anarchiának, amely legszentebb nemzeti törekvéseink folyamán elég sajnosan feltámadt, vége szakadjon. Ha valaha, egy bizonyára most van szükség egy erős kormányra, mely közéletünket abból az utvesztőből, amelybe jutott: kivessze. A nemzetet további válságok elé vinni nem szabad s ha megtaláltuk a kibontakozás egy olyan bázisát, amelyet a király és a nemzet egyaránt elfogadhat, arra szilárdan rá kell helyezni és át kell térni az alkotó munkára. Ezt reméli, ezt várja a vármegye Tisza István miniszteriumától és ebben a munkában áll melléje a maga erejével. Ezekkel az érvekkel kelt id. Meczner Gyula az előadói javaslat védelmére és a közgyűlés óriási többsége lelkes eljenzéssel tette magáévá álláspontját.

Választások.

A kormány üdvözlésének elhatározása után választások következtek. Elsőbb a közigazgatási bizottságból kilépő Hadik Barkóczy Endre gróf, Lehozky Endre, Meczner Béla, id. Meczner Gyula és Andrássy Sándor gróf helyeit kellett betölteni.

A közgyűlés titkos szavazással újból megválasztotta a kilépő bizottsági tagokat. Kétféle szavazólapon szavaztak. Az egyik a régi bizottsági tagokra, a másikon — mely határozottan függetlenségi párti színezetű volt — Meczner Bélára, Matolai Etelre, Schön Vilmosra, Pekáry Gyulára és Lázay Lászlóra. Így esett azután, hogy Meczner Béla megkapta az összes szavazatot: 159-et, utána Andrássy Sándor gróf és id. Meczner Gyula 132-132-t, Hadik Barkóczy Endre 131-et, Lehozky Endre pedig 129 szavazatot kapott. A függetlenségi lista jelöltjei Meczner Bélát nem számítva, egyenként 29 szavazatot kaptak.

A szavazatszedő küldötségek elnökei: dr. Farkas Róbert és Nagy Barna, tagjai: Szinnyey Gerzson, Szmeccsányi Béla, Kincsesy Péter és dr. Molnár János voltak.

Az igazoló választmány tagjait is újból meg kellett alakítani. A közgyűlés megválasztotta ez eddigieket, vagyis elnök lett: id. Meczner Gyula, tagok: Ballagi Géza dr., Dókus Mihály, Katinszky Geyza, Malonyay Ferenc és Molnár Béla dr. A főispán pedig kinevezte: Staut Józsefet, Szent-Györgyi Vilmost és Thuránszky Zoltán drt., szintén az eddigieket.

Szavazás a potádó felszabadult részének hovatartása iránt.

A tisztviselők fizetésének javítására megszavazott potádóból az által, hogy az 1902. évi III. t. c. a vármegyei pénztárt és számvívőségeket államosította, a pénztári és számvívőségi személyzet fizetésére eső rész az alól a rendeltetésre alól felszabadult. A vármegye már két ízben úgy határozott arról az összegéről, hogy azt a törvényszéki fogház épület megszerzésére felveendő kölcsön törlesztésére fogja majd fordítani. A belügyminiszter a régi határozattól alakí-

mat szorongatta és üzött el az ott-honomból. Ki a sötét éjbe. Futottam a zaj után, amely elnyomja a lelkem elkeseredett panaszhangját, amely mindegyre csak azt zúgta: miért? miért?

Nyakán kidagadtak az erek, szemét vér futotta el, amint a dühtől reszkető hangon ordította felém:

— Miért? miért?

Majd kissé lecsillapodva folytatta: — Így kerültem ide a tivornyák tanyájára. De a zajt túlhasogta a lelkem kétségbe esett zúgása. Valami után vágytam, ami megfoszson öntudatomtól, hogy ne érezzem a való e borzasztóságát. Inni kezdtem. És ittam, amíg csak a számhoz bírtam a poharat emelni. Ez használt. És másnap ugyanezt eselekedtem, amikor felujult a tegnapi örületes kínja. Azóta iszom. Ha nem ittam volna, azóta rég a feledésé lennék. Most elítélnek, akkor szánalommal mondották volna: „Szegény, a szíve ölte meg.“ Nohát engem ne szánjanak.

És olyan indulatba jött, hogy öklével rácapott a kemény márványasztalra.

Indulata aztán nehéz asztmatikus köhögési rohamba fuladt el. Haza kellett szállítatnom.

Másnap délután, amikor a kávéházba mentem, már ott ült és ismét a régi, kötekedő, élecs korhely cim-bora volt.

hiba miatt megtagadván a jóváhagyást, most a közgyűlés névszerinti szavazással — 60 szavazattal — újból elhatározta, hogy a felszabadult pénzt oda fordítja, ahova már előbb is elhatározta.

Jezzyók kéréme. Kossuth szobor. Politikai ügyek.

Ezek után a közgyűlés Buza Barna indítványára a községi jejj-zöknök helyzetük javítása iránt beadott, lapunk megelőző számaiban már részletesen ösmertetett kérvényét vette tárgyalás alá és elhatározta, hogy a memorandumot kiadja egy, az alispán elnökelet alatt kiküldött 12 tagú bizottságnak, hogy ebben a tárgybán a legközelebbi közgyűlés elé részletes javaslatot terjesszen elő. A kiküldött bizottság egyik tagja lapunk felelős szerkesztője is.

Majd a Kossuth szobor elhelyezése került napirendre és részletes, beható vitára adott okot. Erről és a továbbiakról azonban helyszüke miatt csak jövő számunkban referálhatunk.

(Hirdetmény. A város bibérei földterületén termett, 68 m. 20 kilogram gabona eladása elrendelötvetvén felhivatnak mindazok, akik azt megvenni szándékoznak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat december hó 29-én délelőtt 10 óráig az iktató hivatalba adják be. A gabona kívánatra a gazdasági telgyelöl által megmutattatik. Az ajánlatok felett nyomban határozat fog hozatni és az, aki vevőként elfogadatik: a gabonát minden kifogás nélkül átvenni, a vételárat a pénztárba befizetni lesz köteles. Sátoraljayhely, 1903. évi dec hó 15-én. Székely Elek polgármester.

1904. év Január elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

A
ZEMPLEN
politikai hírlap

megjelen minden második napon
és pedig:

kedden, esütörtökön és szombaton este
megelőzve minden más megyei lapot.
Közöl pontosan és kimerítően
vármegyei, városi, községi ügyeket.

Hirrovatában, törvényszéki, közigazdasági, ipar és kereskedelmi rovatában a tudósítók egész legiója mindenről pontosan, gyorsan és hűen tudósítja.

Irodalmi, tanügyi és színházi közleményeit kitünő belső dolgozóitársai látják el.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — 6 .
Negyed évre — — — 3 .

Egyes szám ára 3 fillér.

☛ A Budapesti Bazár képes divatlapot előfizetők kedvezményes árban, azaz negyedévenként 1 kor. 20 fillérrért (1 korona 50 fillér helyett) kapják.

Tisztelettel:

a Kiadóhivatal.

HIREK.

☛ **Lapunk legközelebbi, ez évben utolsó száma szerdán dec. hó 30-án fog megjelenni.**

— **Ünnepi számunk mellékletének tartalma.** Lapunk e számához — tekintettel a karácsonyi ünnepekre — a rendes nyolc oldal terjedeleme mellé még négy oldal ünnepi melléklet van csatolva, melynek tartalma a következő: Karácsony ünnepe; *Demeter* János, — Karácsonyest; *Németh* Pál, — Karácsony hajnala; *Kovách* Endre, — Magyarok hazája; *Andor* Károly, — Reményi Ede; dr. *Peré-*

nyi József; — Öreg honvéd: *Tima* József, — Vadászkalandok; *Csapó* Lajos, — Sphynx; *Bródy* Mihály, — Onagysága verset ír; *Czagány* Ferenc, — Válasz egy levélre; *Farkas* Alajos, — Az impressárió; *Polgár* Ernő, — Porszemek; *Szendrói* Holozsnyay Cyrill, — Gondolatok; *Ruttkay* Béla.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Czwillinger* István helybeli pénzügyi számgyakornokot a sátoraljayhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságához számtisztte kinevezte.

— **Athelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Stephán* István helybeli m. kir. számellenőrt Esztergomba áthelyezte.

— **Újévi gratulációk megváltása.**

A helybeli árvasegélyző és jótékony egyesület javára hozzánk eddig beérkezett pénzküldeményekkel újévi gratulációikat megváltották: Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk 4, dr. *Thomán* Dávid Ungvárról 2, *Szokolay* Emil műszaki tanácsos 5, özv. *Liszy* Edéné 4, dr. *Obláth* Mór Gálzscséről 2, *Dinyés* Kálmán Garany 3, *Derék* Gyula Megyasszón 10, *Kiss* Ödön 2 *Dongó* Gy. Géza 2 és Dr. *Schön* Hugó 3 koronával. Eddigi gyűjtésünk 37 kor.

— **Esküvő.** Ifj. *Zsoldos* Benő, zombori kir. törvényszéki aljegyző, lapunk dolgozóitársá — mint értesülünk — folyó hó 5-én tartotta esküvőjét Zomborban, a Bácska székvárosában belitzi *Bieliczky* Iluskával, néhai belitzi *Bieliczky* Gyula, Bács-Bodrog vármegye főpénztárnoka és neje szül. *Dalmay* Laura leányával. Az esküvő szűkebb körben, a közelebbi rokonok részvétele mellett folyt le. A polgári házasságkötést *Walter* Nándor, zombori anyakönyvvezető, az egyházi esketést pedig a menyasszony házánál *Szendy* Lajos, pacseri ev. ref. lelkész végezte, aki gyönyörű beszédet intézett az ifjú párhoz.

— **Eljegyzések.** Özv. dr. *Nagy* Árminné leányát, *Nagy* Elzát, a „Zemlénvármegyei Kazinczy-kör“ irodalmi szakválasztmányának rendes tagját, kit lapunk hasábjain megjelent tárcáiról bizonyára előnyösen ismer közönségünk, eljegyezte *Fullmann* Manó, a munkácsi kereskedelmi bank pénztárnoka. — *Smoczer* Jolánkát, özvegy *Smoczer* Nándorné kedves leányát dec. hó 20-án jegyezte el *Pasiut* Árpád kir. posta-és táviratbizt. — *Hajdu* Ferike s.-sz.-mihályi postamesternő és *Csajda* Jenő varanói adótiszt f. hó 15-én jegyet váltottak.

— **Sikerés szakvizsga.** Az „Építő Ipar“ műszaki hetilap 51. számában olvassuk, hogy a „Budapest szék-kező s az építőmesterei képzetség megvizsgálására szervezett országos bizottság“ *Klein* Izidor építészek az összes magas építész körébe vágó tudományokból és az építő iparág összes munkálataiból kitünő sikerrel letett szakvizsga alapján a képesítő oklevelet kiadta.

— **Karácsonyi szünetek.** E hét folyamán az összes sátoraljayhelyi tanintézetekben megkezdődnek a karácsonyi szünetek. Ez idén csak az elemi iskolák növendékei visznek haza bizonyítványt, a középiskolák tanulói azonban nem kapnak bizonyítványokat, mert *Wlassics* miniszter egyik legutolsó rendeletével a félévi rendszert léptette életbe az idén a három időszakos bizonyítványkiosztás helyett. Ez a jelentős esemény ezentul csak február 1-én fogja izgatni a tanulóereget és a szülőket. A karácsony ünnepe tehát az idén sok családban örömteljesebb lesz — a bizonyítvány elmaradása miatt. — A karácsonyi szünetek valamennyi tanintézetben december hó 23-ától bezárolag január hó 3-áig tartanak.

— **Nyilvános közönet és nyugta.** Özv. gróf *Wallis* Gyuláné ömeltósága a helybeli orth. izr. hitközség előjáróságának 40 koronát küldött ezen

kis fiam . . . Nagyon boldog voltam. Megtudtam: mi a szeretet, mi a boldogság, mi a karácsony. Az imádott hitves forró ölelését érezni, a szerető anya örömkönnyűjét és a kedves apróság elragadtatását látni ott, a fa alatt, a legédesebb üdv volt. Mámor és balzsam volt akkor minden pere, minden atomnyi levegő. Ez, ez a boldogság. Nem kívántam ekkor semmitsem a sorstól, csak hogy hagyja meg nekem ezt a menyországomat. Nem hagyta. A szép, kicsiny fiam még azon a télen itt hagyott bennünket. A járványos sarlach megölte. Hitvesem, a szeretett asszony nemsokára követte. A bú emészttette el. Sokat búsultam én is. Erős férfi létemre gyakran sirtam vissza őket panaszos zokogással. Így értem el a másik karácsonyt. Alig vártam az estét, hogy fát állithassak és visszaidézzem emlékembe a mult minden gyönyörét. Legalább az emlékek boldogítsanak. Végre ott álltam a csillogó fa alatt. Azonban fény, a káprázat, amely szerteömlött a fáról, nem az elmúlt gyönyört varázsolta vissza a lelkembe, nem üdvöt, hanem fájdalmat hozott. Minél jobban akartam a mult édes emlékeit visszaidézni, annál jobban éreztem, hogy ami volt nincs meg többé és nem is lesz soha. Azt az asszonyt, azt a gyermeket vissza nem adhatja már nekem senki és semmi. Keserűség fogott el — és itt a hangja emelkedni kezdett — amely a torko-

hitközség szegényei között leendő kiosztásra, amit az előjáróság ezennel köszönettel nyugtáz. Az aut. orth. izr. hitk. előjárósága.

Mikor az angyalok szállnak a földre. Varannói levelezőnk írja: A napokban tartotta val. gyűlését a varannói „Erzsébet-nőegylet,” melyen elhatározta az ez ideig szegények felruházását. Özv. Keller Edéné, Verner Gyuláné elnöknők vezetése alatt részt vettek a gyűlésen a választmányi tagok. A felruházás napját december 18-ára tették s Takács Istvánné önként vállalkozott, hogy az ócska ruháztól házra összekérgeti. S az angyali lelkű nő meg is felelt eme önként vállalt tisztségnek, házról-házra kilineselt s 100 db. ruhánál többet szedett így össze. 18-án aztán az óvoda nagytermében összegyűlt a város szegénye, kicsinye és nagyja. Özv. Keller Edéné, Stromph Pálné elnöknők, Udvardi Viktorné pénztáros, Takács Istvánné és Zseltyay Ida val. tagok ráadták az összegyűlt szegényekre ami kire illett, s így 70 szegény lett ellátva ruhával. Azonkívül több szegény asz szony pénzt, enniválót és fát kapott, kik a szeretet ünnepén így felruházva, jóllakotva és meleg otthonnal el lesznek látva. Oly szép szokás ez. annyira illő a női könyörületes szívekhez, hogy igazi, s helyrehozhatatlan hiba, hol ezt nem gyakorolják. A mai nehéz megélhetés nyomora ezáltal is kisebbül.

A Zemplé vármegyei Kazinczy Kör legközelebbi házi-estélye decz. 27-én d. u. 6 órakor lesz a vármegye háza nagytermében. A karácsonyi ünnep méltó befejezésül ígérkezik az estély. Polónyi Elemér hírneves zongoraművészt, a m. kir. orsz. zeneakadémia tanárát sikerült az estélyen közreműködésre megnyerni. Polónyi Elemér itt született, körünkben nőit fél. ismerjük őt, többször gyönyörködünk is művészetében s így már előre örülünk a kedves és vonzó estőnek. Az estélyt Fried Etelka úrhölgy éneke és egy felolvasás fogja kitölteni.

Köszönet. Főuraink legnemesebbike, nagylelkűségéről és jöszivőségéről országserte ismeretes gróf Andrássy Dénes, a „Sátoraljai helyi Szegény Izr. Isk. Gyermekeket Segélyező Egylet”-nek 200 koronát adományozott. Az „Egylet” nevében ez uton is hálás köszönetünkre kifejezést adni el nem mulasztathjuk. Kun Frigyes elnök, Zinner Adolf pénztárnok.

Karácsonyi ünnepély a Carolineumban. F. hó 23-án délután 3 órakor volt a Carolineumban a szegény gyermekek felruházása. 12 fiú és leányka kapott téli ruhát és földszített karácsonyfát. Ambrózy Nándorné öngagyága volt kegyes nagyrészen a karácsonyfák diszítéséhez járulni esinos alkalmi ajándékokkal: kész ruhákat is küldött. Klein Pál 10 koronával, Gyarmathy Béla karácsonyfára való gyümölcessel járult a szegény gyermekek öröméhez. Dr. Bánóczy Kálmán 8 pár kis keztyűt küldött. Hálás köszönet az szives jötevőknek. Az intézet főnöknője.

A Kazinczy Kör táncestélye. A Zemplé vármegyei Kazinczy Kör 1904. év január hó 5-én a városi színházban tombolázással egybekötött táncmulatságot rendez. A táncmulatság fényesnek ígérkezik. Az érdeklődés nagyarányú. A tombola-tárgyakat a kör tagjai adják össze. Ismerve a szép leányok és asszonyok munkáinak subjectív értékét, igen kedves eszme a tombolajáték, melynek kedélyessége már feltétlen biztosítja az est sikerének. A tagok a belépődíj és a páholyok árának csak felét fizetik.

Uri verekedés. Lapunk egy közelmúlt számában megjelent „Uri verekedés” cz. híreinkre vonatkozó-

lag a következő nyilatkozatot kaptuk:

Tekintetes szerkesztő ur! Kérem sziveskedjék „verekedés” czimű hírközleményét következőkép, az igazsághoz híven helyreigazítani. Igaz hogy Magi Mihály gesztelyi gyógyszerész engem egy betegől jövet alkalmával, az uteszán orvul megátadott, de korbácsát már nem volt ideje rajtam kipróbálni, mert látva az orvtámadást, a sárba tepertem és ott tartottam megrogzitve, míg Lovi szódás bennünket el nem választott. Megjegyzem még, hogy fenti gyógyszerész ezen minősíthetetlen eljárásért másnap este lakásomon 2 tanu előtt boesánatot kért és sajnálkozását fejezte ki — tehát minden további eljárás reám nézve tárgytalanra vált. Teljes tisztelettel: Dr. Borsodi Miksa.

A varannói terebesi vasutvonal megnyitása — mint arról tudósítónk értesít — f. hó 22-én lett megtartva.

A csaló al-pénzügyőr. Nagy Mihály, a pinécből lett pénzügyőr, akit végzete legutóbb Ujhelybe hozott, már otthon, Temesváron várja a bírói ítéletet. A rendőrség folyó hó 19-én adta át a szélhámos csalót a helybeli kir. ügyészségnek, az ügyészség pedig másnap, vasárnap a temesvári kir. ügyészséghez szállította, mert Nagy Mihály a temesvári pénzügyigazgatósághoz tartozó csákóvári pénzügyőri szakaszhoz volt szolgálattételre beosztva és ottan elkövevetett családja és sikkasztása miatt szökött meg egyenruhával és felszereléssel együtt. A szökevény pénzügyőr a felszerelést a Maros folyóba dobta s úgy indult csalásokból álló körútjára, miközben Ujhelybe is ellátogatott, ahol szerencsétlenségére kelepébe került. Mikor a szuronyos fogházörök a fogházépületből a vasútra kísérték, sok kíváncsi nézője akadt a daróc-ruhába öltözött csalónak. Most, hogy Ujhelyből is elerült, tudódott ki, hogy Nagy Mihály Drozdvoszki Imre nevű alatt Kassán tartózkodott és ott egy pénzügyőri köpenyt és két nagy koffert hagyott, melyeket utána küldenek Temesvárra.

A homonnai jótékony nőegylet december 12-én tartotta meg ez ideig első táncestélyét, melyet érdekes és változatos műsor előzött meg. Az estélyt Lengyel Samu izr. elemi iskolai igazgató, a nőkről írott felolvasásával nyitotta meg. A sikerült felolvasás után Tamaskó Szerén éneke következett, kit a rendezőség szép virágoskorral lepett meg. A program harmadik száma egy tréfás monológ volt, melyet Guttmann Manó adott elő a közönség tetszése mellett. A műsor utolsó számát Janka Károly ev. ref. lelkész szavalata képezte, a ki Petőfi „Apostolá”-nak egy részét adta elő mesteri színezéssel. A műsor befejezése után a hajnali órákig tartó tánc következett.

A lakótársak. Majkovics András és Krepper Ferenc alsó-bereczkii lakosok lakótársak voltak. Kezdetben békességben éltek egymás mellett, később azonban kitört közöttük a háborúság amiatt, hogy Majkovics sokszor felöntött a garatra és a sárga földig elázva tért haza esténként, amikor Krepper már Morpheus karjai között pihente az éjjeli nyugodalomát. Ez a túrhetetlenné vált állapot azután nagyon felbőszítette a Majkovics lakásától, Krepper. Legutóbb is úgy történt, hogy Majkovics cudarul bepálkázott állapotban tért lakására, ahol lefeküdt és az ajtót magára zárta. Alvás közben arra ébredt föl, hogy agyba-föbe verik s ha az utcára ki nem menekül és ott lármát nem esap, valószínűleg komolyabb baja is lehetett volna. Hogy ki verte meg, itas állapotánál fogva nem emlékszik reá, de a Krepper és közte legutóbb fennállott viszonyból

következte, Krepper nevezte meg tettesnek, aki az ajtót rátorite és álmában vett boszút rajta. Majkovics András sérülései olyan súlyosak, hogy Alsóbereczkiből a helybeli közkórházba kellett szállítani.

Letartóztatott gyújtogató. Világ közszögben pár héttel ezelőtt tűz támadt s nagy pusztítást vitt véghez. A nyomozás alatt egy ottani paraszter ellen irányult a gyanu s ennek alapján a csendőrség letartóztatta s bekísérte a homonnai kir. járásbíróság börtönébe.

Megölte a palinka. A pálinka tulajdgos élvezetnek ismét van egy áldozata. Folyó hó 19-én este 10 és 11 óra tájban Lyócsa György és Tóth Tivadar János egy Kazinczy-utezai koresma előtt, az uttesten egy leittasodott embert találtak fetrengve, akit a közelben fekvő Lyócsa-féle malomhoz tartozó istállóba vittek. Az ittas ember az éjszaktól ott töltötte. Reggelre, mikor a házbéliek az istállóba léptek, az ismeretlen embert halva találták. Személyazonosságát később sikerült megállapítani. Mizsák József vilji származású, 50 éves, ev. ref. vallású favágó volt, aki hosszabb idő óta lakott Ujhelyben. A helyszínen megjelent dr. Stern Armin városi orvos a halál okául túlhajtott pálinkaívást konstátált. Hulláját a köztemető halottasházába szállították.

Hitközségi adókövetés. A sátoraljai helyi izr. anyahitközség 1904. évre szóló hitk. és isk. adókövetése folyó december hó 24-étől kezdve nyolc napon a hitk. irodában közszemlére van kitéve, hogy azt minden hitk. tag megtekinthesse és esetleges felszólalását ugyanezen időben és ugyanott szóval vagy írásban bejelenthesse. Elkésett felszólalások figyelembe nem vétetnek.

Tolvajlások. Folyó hó 20-ára virradóra éjjel a G. A. tb. főszolgabíró Andrássy-utcai lakásához tartozó baromfi-ketrecből ismeretlen tettes 4 darab hizott kaesát, 4 tyukot és 1 kappant elloptott. Roth Bernát kereskedő Petőfi-utcai lakásáról pedig feherneműeket loptak. Az éléskamrájának a kerre szolgáló ablakát nyitották meg s egy pózna segítségével több értékes férfi- és női fehér alsó ruhát loptak el. Azon kívül a kamarában felaggatott szőlfürtöket is alaposan megdézsmálták. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

Különös esztendő. Aki ráér arra, hogy illyemin törje a fejét, annak bőséges alkalmat adhat a fejtrésre az a füresa dolog, hogy a mostani 1903. esztendőben nincs legrövidebb nap. Könnyen fejtik meg a dolgot a csillagászok, akik még azt is megmondják, hogy hány esztendőnként ismétlődik ez a különös eset. A laikusok úgy tudják, hogy minden évben van egy leghosszabb és egy legrövidebb nap. Már most hogyan lehetséges az, hogy ebben az évben nem lesz egy legrövidebb nap? Ugy, hogy nem egy, — de két legrövidebb nap lesz. A legrövidebb nap a téli napforduláskor akkor van, mikor a nap a Bak-térítő körét eléri s ismét északra az egyenlítő felé fordul. Ez ez idén december 22-ike és 23-ika közötti éjjelen éppen éjjelkor lesz, a minék az a következtése, hogy mind a két nap napfölkeltétől napnyugtáig számítva, egyenlő hosszú lesz. A tétel tehát, hogy a tél december 23-án kezdődik, teljesen helyes, sőt a mostani évben még helyesebb, mint máskor. Ha nem a közönséges polgári kalendáriom szerint számítanók az évet, hanem a csillagászok éve szerint, akkor dec. 23-án éjjelkor üdvözölhetnök egymást ezzel a köszöntéssel: Boldog új évet!

Báli tájékoztató. December 26-án: a sátoraljai helyi gyártelepi dal-, zene- és önképzőkör jótékony célu, műkedvelői

szinielőadással egybekötött, zárkörű táncmulatsága a városi színházban.

December 31-én: az izr. szegény gyermekek felruházó egylet Szilveszter-estéje a városi színházban.

Január hó 5-én: A „Zemplén vármegyei Kazinczy-kör” tombolával egybekötött táncmulatsága a városi színházban.

Január 9-én: a városi kaszinó bálja a színházban.

Kellemes otthon. Valóban annak lehet nevezni Sátoraljai helyi elegáns, kényelmes kávéházát: a „Club”-ot. A figyelmes kiszolgálás, a kávéház helyiség kényelmessége, a vendégek iránti előzékenység ma már városunk egyik legkellemesebb kávéházává teszi a „Club”-ot, ahol mindenki rokonszenves, bizalmas otthon talál. Napról-napra növekedő bizalommal viseltetik a közönség e kellemes hely iránt, s ma már nagyon sokan vannak, akik második otthonuknak tekintik a „Club”-ot, mely hova-tovább városunk arany ifjúságának találkozó helye leendő. A kávéház melletti tágas étterem helyiséget az áldozatkész tulajdonos társas összejövetelekre teljesen ingyen engedti át, mely egyik legalkalmasabb hely e célra. A kávéházban a lapok halmaza, külföldi illusztrált lapok szórakoztatják a vendégeket, kik mind dicséretleg s elismerőleg szólnak a „Club”-kávéházban tapasztalható figyelmes, előzékeny kiszolgálásról. Biztos a remény, hogy ily uton mihamar a „Club” lesz városunk legkeresettebb kávéháza, amit kétségkívül meg is érdemel.

Csuz és köszvényes betegek a szerek sok fajtaját alkalmazzák anélkül, hogy orvos tanácsához folyamodnának. Köztudomású, hogy a Zoltán-féle csuz és köszvény elleni kenőcsben orvosok és betegek oly kipróbált szert ismernek s fürdőket és különféle szereket használtak eredménytelenül már néhányszori bedörzsölés után meggyógyultak. Ezt bizonyítják számtalan köszönő levél és azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyek a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok eredményeiről állítattak ki Zoltán Béla budapesti gyógyszerész részére, kinél e szer üvegenként 2 koronáért kapható.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Dunky fiúerek es. és kir. udvari fényképészek jan. hó 3-án (vasárnap) és 4-én (hétfőn) a Juhász Jenő ügyvéd ur telkén lévő műtermőkben felvételeket fognak eszközölni; a műterem mindig fűtve van és akár borrus, akár esős vagy havas időben, művész ki vitelű szép képeket állítanak elő olesó árban. Levélteli idő: d. e. 9-től 12-ig; 1/2 2-től 1/2 4-ig.

SZÍNHÁZ.

Cigányverseny Kassán.

Kassa, dec. 22.

— Saját tudósítónktól. —

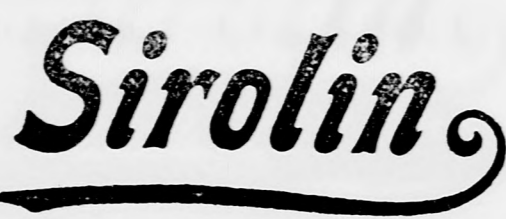
A „Komjathy-társulat” által Kassán rendezett cigányverseny utolsó napja hétfőn, f. hó 21-én volt.

Az elmés és dicséretreméltó terv, mely a közönség osztatlan tetszésével találkozott, s amelyért Komjathy János színiigazgató a kassai közönség részéről annyi kifejezett elismerést aratott: — a legnagyobb siker jegyében váltott valóra.

Azon öt szini este alatt, melynek keretében a cigányzene-verseny megtartva lett, a közönség lelkesedését a hőfokra szította a versenyző cigányzenekarok művész játéka.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknek, légzőszervek hirtelen bajainál** úgy mint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza** után ajánlatik. Emeli az étvágyat és testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatti czéggel legyen ellátva.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO vegyészeti gyár BASEL (Svájc.)

Most, mikor már visszatekinthetünk az elért eredményekre s minden hatástól elzárkózottan csak a legszigorubb kritikát gyakoroljuk a varázsos öt szini este felett: csak is elismerő szó jöhet tollunkra és őszinte köszönet Komjáthy igazgató iránt, ki ezt a díszrendben nemes tervet keresztül vitte minden áldozat árán. Azon élvezet, melyet ezzel a kassai közönségnek szerzett: már magában foglalja a halál vállalkozása nagyszerűségéért.

Maga az öt este annyira változatos, annyira tartalmas és szingdag volt, hogy azokat külön-külön taglalnunk a laphasábok nagyon nagy számát foglalná el.

A részletek helyett általánosságban említjük meg, hogy a két *Magyari, Rác Károly, Farkas Sándor, Rác Gyula, Radics Lajos, Horváth Rudi, Boka József* zenekarainak művészi játéka estéről estére megisméltető élvezetet szerzett a kassai közönségnek, melyért — mint említettük — Komjáthy igazgatónak a megérdemelt elismerés kifejezése a legszébb jutalom.

A kassai cigányverseny ötödik napja után a verseny juryja gróf Pongrácz Ferenc elnökle alatt a következőképp ítelt: Nagy arany érem: Magyari Imre és Kálmán (Debreczen) és Rác Károly (Debreczen.) Arany érem: Farkas Sándor (Eperjes) és Rác Gyula (Kassa.) Nagy ezüst érem: Rác Feri (Kassa), Radics Lajos (Miskolc) és Gönczy Alexi (Eperjes.) Közreműködésért oklevelet: Orgován János (Kassa) és Hadi István (Kassa.) Szólószámokért elismerő oklevelet: Boka József (Kassa), Horváth Rudi (Kassa), ifj. Magyari Imre (Debreczen), Farkas József (Debreczen), Rác Dezső (Kassa), Galyas Sándor (Kassa.) Ezen kívül a kassai jogakadémia polgárságának két díját: az ezüst serleget a Magyari-testvérek, az ezüst korszort Rác Károly kapja.

Ez volt a kassai cigányzeneverseny eredménye az erkölcsi siker mellett, amelyben — őszintén kívánjuk — hogy Sátoraljauhely is minél előbb részesedjék.

Fentebb hoztuk azon kivonatos tudósítást a kassai cigányzeneversenyéről, melyet ottani tudósítónk küldött be hozzánk. A fenti cikk hangja éppen nem tulzott s az elismerés nagyságát, melylyel Kassa közönsége e szép terv megvalósításáért Komjáthy igazgató iránt viseltetik, leginkább a kassai lapokból vehetjük ki, amelyek a legnagyobb erkölcsi sikerről számolnak be.

Es itt volna még nekünk is egy pár szavunk Komjáthy János igazgatóhoz. Jól tudjuk, hogy Sátoraljauhelyben egy cigányzeneverseny létesítése nagyon fáradságos munka lenne és nagy áldozatot is igényelne. Azonban hisszük és reméljük, hogy ha Komjáthy igazgató a tervet; t. i. egy cigányzeneverseny létesítését itt, Ujhelyben: felkarolná, illetékes ténnyezők részéről kellő támogatásban részesülne. Éppen úgy támogatná őt itt is, mint támogatták Kassán a közélet illetékes, jelentős faktorai. Támogatná legelsőbben is városunk lelkesedő, haladni vágyó, intelligens közönsége.

Önkéntelenül is tollunkra jön — regisztrálván a kassai sikert — amaz óhaj, hogy báresak Komjáthy igazgató szívérvevén e kívánságot: oda-hatna, hogy a cigányzeneverseny itt, Ujhelyben is megvalósítható legyen.

Nagy fáradságot, áldozatot és nagy kitaratást kívánó munka lenne, de Komjáthy igazgató már sokszor megmutatta, hogy van energiája le-

győzni az akadályokat.

A terv megvalósulás esetén sikerrel kecsgettetne, de odáig nagy ut vezet s most az a kérdés: van-e kedve Komjáthy igazgatónak meghaladni emez utat...? —th.

** A „Titok” „Sötétség” s a „Rang és Mód” színiestéről való recenzióinkat túlhalmozott közleményeink e számról kizorították.

IRODALOM.

Kápráztató...

Kápráztató, színjátszó álmok,
Hogy olyan hamar tovaszálltok!
Ti is, ragyogó vágyaim;
Elszálltok sasok szárnyaiban!
S elszáll a kedv, a hév, a mámor,
— S a délifabos ifjúságból
— Alvó parázs hamu alatt:
Az emlék, ami megmarad.

Andor Gyula.

Kedvezmény lapunk t. előfizetőinek. Kiváló szolgálatot óhajtunk teljesíteni lapunk t. előfizetőinek, midőn a magyar nők kedvence divatújságával a *Budapesti Bazárral* oly egyezésre lépünk, hogy t. előfizetőinknek e minden tekintetben praktikus és modern szépirodalmi divatlapot az egy korona ötven fillér negyedévi előfizetés helyett negyedévenként 1 korona 20 fillérért küldetjük. A Budapesti Bazár pompás kiállításban havonként kétszer jelenik meg s minden számában 60—70 divatábrán mutatja be a legújabb francia és angol divatot, a legújabb kézimunkákat s hogy az öltözékek házilag is elkészíthetők legyenek, két oldalas szabás- és kézimunka-ívvel is szolgál, sőt természetes nagyságban, papírból kivágot ki-tűnő szabás mintákat is nyújt. Az előfizetési pénzek lapunk kiadóhivatalába küldendők.

Az En Ujságom. A gyermekvilág rajongó szeretete öleli körül Pósa bácsi lapját: *Az En Ujságom*-at. Ez a szeretet nem okozkodik, nem keresi az okokat, hanem csak várva-várja a lapjának minden újabb számát. A felnőtt ember azonban nem éri be a pusztára érzéssel, hanem kutatja a nagy ragaszkodásnak forrasát is. S megtalálja abban, hogy soha még gyermek-ujság nem tudta olyan híven kifejezni azt, ami a gyermek érzésének megfelel, nem tudta oly hasznosan foglalkoztatni a fantáziáját és lelki táplálékot adni a kicsinyek lelkének. Az *En Ujságom* előfizetési ára: egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyed évre 2 kor., Megrendelhető: *Az En Ujságom* kiadóhivatalában. Budapest, Andrássy-út 10.

Forradalom a sajtó terén. Magyarország legkedveltebb, legnépszerűbb és legtemperamentusabb ujsága, a *Budapesti Napló* január 1-étől kezdve olyan reformmal lép meg a közönséget, amely valóságos korszakos jelentőségű. Felére szállítja le az eddigi előfizetési díjat. A Budapesti Napló tehát félévre ezentul 3 frt 50 kor., negyedévre 1 frt 75 kor., egy hónapra 60 krajczár. Egyes szám ára 2 krajczár. Ez a merész és nagyszerű újítás immár megszünteti az ujságtartás minden akadályát. Hisz ez szédítő olcsóság! Emellett a Budapesti Napló a legbriliánsabban szerkesztett napilap. Minden egyes száma valóságos öröm. Bizton hisszük, hogy ezzel a kolosszális előnnyel lépet fog tartani a közönség tömeges sorakozása a Budapesti Napló körül. A reform alapfogolata ez: annyi koronába kerül ezentul a Budapesti Napló amennyi forintba került eddig. A példátlanabb siker fogja koronázni a Budapesti Napló e nagyszerű elhatározását.

A „Magyar Szó”, a szabadelvű esz-

mék, a felvilágosodottság és az igazság fáradságtalan harczoza, az új esztendő alkalmából előfizetési felhívást hirdet. A most lefolyt küzdelmes esztendő tényei tanuskodnak amellett, hogy a „Magyar Szó” az igaz hazafiság, a független szabadelvűség és a törhetetlen igazságszeretet bátor szószólója. A „Magyar Szó” egyéb részeiben is elsőrangú ujság. Társadalmi, tudományos, művészeti és színhazi kérdésekben vezető szerepe van a fővárosi sajtóban, újdonságrovata pedig a legfrissebb, a legigazabb és legérdekesebb hírekkel szolgál. A „Magyar Szó” előfizetési ára: egész évre 28 korona, fél évre 14 kor., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2 kor., 40 fillér.

TANÜGY.

Az alkoholizmus ellen.

Közli: Czagány Ferenc.

Jóval kedvezőbben áll a gyengébb elméjűek ügye az olyan államokban, hol a gyengétehetségük részére külön kiegészítő iskolákat állítottak, miként ez legelőször Drezdában és Lipcsében 1867-ben történt. Azóta ez iskolák száma jelentékenyen szaporodott, s 1902-ben magában Németországban 147 városban 174 kiegészítő iskola létezett körülbelül 10.000 tanulóval. Ausztia, Belgium, Németalföld, Anglia, hol magában Londonban 57 kiegészítő iskola létezik, Svéd- és Norvégország s a Svájc is számos ily iskolát létesítettek. Nálunk, a gyengétehetségük oktatásának megteremtése dr. Szabó Sándor osztálytanácsos nevéhez fűződik, ki mint a kultuszministerium VII-ik ügyosztályának vezetője s a gyógypedagógiai intézetek országos szaktanácsának elnöke, ma is fáradságtalan szervezője a gyengeelméjűek nevelését előmozdító intézményeknek. Az ő buzgólkodása révén 1896-ban nyílt meg az első ily iskola, mint a képezhető hülyék és gyengeelméjűek orsz. m. kir. nevelő és tanintézetének budai externátusa. Az előkészítő oktatás 1—2 évig, az elemi oktatás hat évig tart. Tisztán gyengétehetségük részére nyílt meg a pesti oldalon az állami kiegészítő iskola az 1900—1901. tanévben; jelenleg már 4 osztályu s a m. kir. gyógypedagógiai intézetek tágas, új palotájában van elhelyezve. (Mosony-utca 8). Ezen iskolában, melyekben egy-egy osztályba legfeljebb 20 tanuló vesznek fel, az elemi oktatáson kívül a fiúk agyagmintázást, gyékényés kosárfonást, a leányok hasznos kézimunkát tanulnak. Ez iskolák hasznát nyilvánvaló, mert egyrészt az elemi iskolákat felszabadítják az őket terhelő s a sikeres előmenetelben gátló, kórosan gyenge tanuló alól, másrészt ez utóbbiak individualizáló oktatását gyógypedagógiailag képzett tanítóknak bizzák. Az ily intézetekben a gyermekek testi és szellemi állapota a fentebb vázoltakhoz képest lényegesen módosulhat. A célirányos oktatás folytán a könnyebb debilisek néhány év múlva jórészt visszaadhatók a normális népiskolának, a súlyosabb debilisek lassan elsajátítják azokat az ismereteket, miket az elemi iskolában a tanítás ottani tempója mellett soha el nem sajátíthatnak, s az imbecilek is többnyire, legalább bizonyos mértékben elsajátítják az irás-olvasás és számolásnak elemeit, vagy legalább is bizonyos kézi ügyességre tesznek szert, melynek folytán valamely életfenntartó pályára alkalmasakká válnak. Németország 55 kiegészítő iskolájának kimutatása szerint azok tanulóinak átlag 83%-a keresetképesen hagyta el az iskolát.

A gyengeelméjűség könnyebb fokainak felismerése a magánygyakorlatban is nagy fontossággal bírhat. A hozzáértő orvos a szülőknek nagy tévedésektől, hiru kísérletezésektől óvat-hatja meg s azonnal a helyes utra terelheti a gyermek tanítását. Másrészt a gyengébbtehetségűek aetiologiájának, mint pl. rhacitisnak erélyes

gyógykezelésére, a szülők előrement luesének s esetleg az utódnak specifi-cus gyógyítására stb.

Bizonyos mértékig a fogyatékos értelemnek gyógykezelése már az iskoláztatás előtt is lehetséges s erre az irányt megszabni éppen és kizárólag az orvosnak, rendszerint a házi orvosnak feladata. Első sorban a debilis vagy imbecil gyermek, kinek baját a környezet, főleg a könnyebb esetekben, igen ritkán ismeri fel, megóvató folytonos büntetésektől, főleg testi fenyegetésektől, valamint a kigunyolástól, melyek még ügyefogyotab-bá, makacsabbá teszik.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Zemplénvármegye gazdaközönsége. A cs. és k. közös hadügyministerium sulyt fektet arra, hogy az állandó loavató-bizottságok a cs. és k. esikótelepek számára, a mennyire csak lehet, az alkalmas 3 éves esikókat lökereskedők és közbenjárók nélkül közvetlenül a tenyésztőknél vásárolják be és e célra a tenyésztési elnökökkel, illetőleg a ménes-birtokosokkal és tenyésztő urakkal érintkezésbe lépjenek. A cs. és kir. 7-ik sz. loavató bizottság következő eljárását tervezi: 1. Felkéri a tenyésztőket: je-jentsék be írásban azon esikókat, a melyek jövő év tavaszán a 3 évet betöltik. 2. Ezen bejelentések alapján a bizottság megállapítja utitervét, oda-érkezését írásban jókor tudatja, április vége felé, május és június hónapokban pedig helyben (a ménesben) átveszi a esikókat, készpénzben kifizeti a vételárt. 3. A kisebb privátménesek és azon községek számára, ahol kisebb gazdákul is akad esikótelepbe való loanyag, a loanyész-elnökök, vagy a Gazdasági Egyletek ajánlata alapján centralis gyűlékezé helyeket fognak megállapítani, a hol a bejelentett és előállítandó 3 éves esikókat meg szemlélik és egyébként a második pont alatt megjelölt eljárást fogják követni. 4. A esikótelepek számára következő kvalitás szükséges: a) minimalis mérték 157 centiméter. b) Általános elfogadott elvek szerint hirtas lónál kívánatos termet, jó vér, korrekt járás. c) Kilitás arra, hogy az illető esikóból egy év telte alatt tisztí illettőleg kitűnő altszízi ló váljék. 5. A vételár 250 és 325 forint közt variál a esikó minősége, fejlettsége és magassága szerint, de kitűnő kvalitásnál fizet a bizottság kivételesen megfelelő magasabb árt is. 6. Az irásbeli bejelentések mentől előbb, de legkésőbb f. é. deczember 31-ig beküldendők a cs. és kir. 7-ik sz. Loavató-bizottságnak Miskolczra, Csapat kapu 1. (Zöldfa). Tartalmazniok kell: a) A esikók számát, lehettől legszáraznakuk. b) A levelezés és utazásra szükséges adatokat, mint: utolsó posta, megye, távirda és legközelebbi vasuti állomás, pusztá vagy tanyaánál a legközelebbi község stb.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés. Sándor Pál orsz. képviselő arról értesíti lapunkat, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, amely a többi nagy gazdasági érdekképviselőkkel párhuzamosan a hazai kereskedő-osztálynak magyaranyu szövetségben való összefoglalását célozza, miután az elnöklete alatt álló végrehajtó bizottság megalakulási munkálatainak befejező stádiumába jutott így nem sokára már a nyilvánosság elé készul lépni. Érdeklődéssel várjuk a végrehajtó bizottság munkálatainak közzétételét és sietünk azokra az érdekeltek figyelmét már most felhívni.

Közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Nyilatkozat.

A z. vásárhelyi r. k. iskolaszék hálás köszönettel vette tudomásul es-

peresének abbéli jelentését, hogy gr. Andrassy Géza ömeltósága a reája eső építési költség részletét befizette s ezen felül 15 ezer téglat ajándékozott az iskola építéséhez, nemkülönben gr. Andrassy Dénes ömeltósága ezer koronával járult az építkezéshez, holott itten birtoka ninesen. Ezek értelmében örömmel értesül főt. Kapossy Menyhért plébános urnak a „Zemplén” lapban „Vásárhelyi iskolaszentesítés” címen közölt cikkéről és azt mindenben magáénak fogadja s ez illető adakozó gróf urnak hálás köszönetet mond kegyadományaiért.

Egyben az iskolaszék összes tagjai a „Felsőmagyarországi Hírlap” december 8-ról kelt 96. számában „Levél a szerkesztőhöz” címzett „több

szegény katolikus” álnév alatt beküldött cikkét valótlannak, sértőnek s hírlap útján megtorlandónak nyilvánítja.

Z.-Vásárhely, 1903. dec. 17.

Figula József, Madar Janos, iskolaszéki jegyző, lelkész.
Bak Janos, néviro Molnár Janos.
Cseh Janos, Huresik András, iskolaszéki tagok.

NYILT TÉR*)

MERKUR váltóüzleti részvénytárs.
BUDAPEST, V, Fürdő-utca 3. sz.
vesz és elad

vidéki takarékpénztár- és bankrésztvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapírral és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.

Bank- és tőzsdéjegyekben szakzerű felvilágosítással ingyen szolgál.

BANKOSZTÁLY, SORSJEGYSZTÁLY, VÁLTÓÜZLET,

A m. kir. szab. osztálysorsjáték felárusítóhelye. Sorsjegyek csekély havi részletfizetésre, előnyös sorsjegytársaságok.

Sorsjegybiztosítás: legelőcsőbb díjazás kívánatra bérmentve.

Rövid levelezim:

Merkur, Budapest, Fürdő-utca.

Részvénytőke kor. 1.000.000.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Lapunk nagyon tisztelt munkatársainak és olvasóinak a legboldogabb karácsonyi ünnepeket kívánjuk.

Mindazoknak, akiknek karácsonyi számkra küldött, aktuális dolgait e számkba nem közöltük s akik külön értesítést dolgozatainknak sorsáról mi tőlünk nem kaptak: — lapunk tartalmi részére szánt küldeményeik nem voltak általunk felhasználhatók.

M. F.-né. Vajdacska, Dr. G. O. Bpest, V. M. Ungvár, Sz. M. N. Ruszka, G. F. Helyben. Legnagyobb sajnálatunkra beküldött kéziratokat: részint terjedelmükön fogva, részint mert későn jöttek ezuttal mellőznünk kellett, ám azokat már legközelebb fel fogjuk használni. Öszinte üdvözlét.

Kiadótulajdonos: **Éhlert Gyula.**

H I R D E T É S E K.

Amerikába kivándorlók figyelmébe!

Az Amerikába kivándorolni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a magas m. kir. Belügyminiszterium által engedélyezett

Fiume—New-Yorki vonalon

a magyar kormány felügyelete alatt sokkal **OLCSÓBBAN** és **JOBBAN** utazhatnak, mint a külföldi hajókon.

A legközelebbi hajó az **Aurania** 1904. január 1-én indul.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

KIVÁNDORLÁSI IRODA; S.-a.-Ujhely, Kossuth Lajos-utca 202. szám.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás.

Első zemplén-megyei honi bútórakományok
S.-a.-Ujhelyben.

Bútorokat

vásárolni szándékozó n. é. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy a „Vörös ökör” épületében a földszinten és az emeleten nyolcz teremben lévő

BUTORRAKTÁRAIM

túlhalmozott készletét
helyszüke miatt

tetemesen leszállított olcsó
bevásárlási áron adom.

Miért is kérem b. látogatásukat s ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

Tanuló

felvétetik
a „Zemplén” könyvnyomdájában.

597/1903. v. h. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a saujhelyi kir. törvényszék 1110/1896. számú végzése által Központi takarékpénztár javára, Czinke József és társai szomatori lakosok ellen 160 korona tőkéből eredő még fizetetlen követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmát bíróság lefoglalt és 1470 koronára becsült szarvasmarhák és szalmából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a kir.-helmecezi kir. járásbíró V. 153. 1903. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Szomotor községben alperes lakásán leendő eszközökre 1903-ik évi december hó 29. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívom mindazokat, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kir.-Helmecezen, 1903. dec. hó 6-án.
Szabó Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Eladó

S.-a.-Ujhelyben, a Kossuth Lajos-utcán lévő 160. sz. ház. — Értekezhetni **Isépy István** ügyvéd irodájában.

Hirdetmény.

Alulírott esődtömeggondnok ezennel közhírré teszi, hogy vb. Neufeld Emil esődtömegébe leltározott következő ingóságok u. m. lovak, tehének, gazdasági eszközök és szalmaneműek f. évi december hó (30) harminczadikán d. e. 9 órakor Agessernyön nyilvános bírói árverésen, azonnali készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Kir.-Helmecezen, 1903. december 22-én.

Dr. FUCHS EMIL,
esődtömeggondnok.

Eladó ház.

A Kazinczy-utczán lévő 511. öi. sz. ház eladó. — A vétel iránt értekezhetni ugyanott özv. dr. Nagy Arminné háztulajdonossal.

Adler-féle **havanna rumot** tessék nyomtatékosan kérni, mert számtalan silány utánzat van forgalomban.

ADLER és GOLD

es. és kir. udvari szállítók KASSA. Kapható az összes fűszer és esemegő üzletekben.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon megszabadít a betegségtől kitűnően ható szereit által.

A Jurisics-féle Pakrácz-i cseppek oly esodaszerű balszam, mely szabad hiányozni, mert a Jurisics-féle Pakrácz-i cseppek oly előnnyel bírnak, hogy minden baj ellen használhatók és mindig esodaszerű hatással van. A Jurisics-féle Pakrácz-i cseppek legbiztosabban gyógyítják a gyomorhajt és székrekedést, gyomorgörget, rendetlen székürülést, étvágytalanságot, aranyeres bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejfájást, gyomorégést, felbűgödést, sápkört, szédülést és mindenfajú gyomorkatarást, de a legfőbb sikerrel alkalmazzatik külsőleg is, nevezetesen dagadtok, égési sebek, szuggatás és koszvényes bántalmaknál, mert ahol semmitéle szer nem használát, ott a Jurisics-féle Pakrácz-i cseppek már rövid használat után nem hozott. Ezt számtalan hálaanyilatkozat minden országból bizonyítja.

JURISICS PÉTER 432. sz. **PAKRÁCZON** részétől

Árak használati utasítással, láda és postaköltséggel: 12 üveg k. 5.— 35 üv. k. 12.40 Minden 12 üveg után 24 " 8.60 48 " " 16.— egy üveg Pakrácz-i cseppek ráadásul ingyen.

Köhögés, tüdőfajás, torokbaj, rekedtség, nehézség lélegzés, oldályuladás, influenza és hurut ellen felülmutatottan szer

a Jurisics-féle Szlavoniai növényedv.

Ára: 2 üveg k. 3.40, 4 üveg k. 5.80, 6 üveg k. 8.20

Hideglelés és láz ellen kitűnő szer a „Febri Fugo”

mely rendkívül gyorsan és biztosan hat. — Ára: 2 üveg kor. 1.20, 4 üveg kor. 2.—, 6 üveg kor. 3.—

szlavoniai növényedvből és „Febri Fugo”-ból két üvegnél kevesebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg Pakrácz-i cseppeket ingyen kapunk.

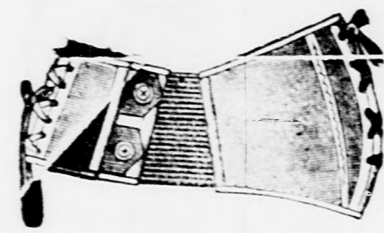
Jelszavam: Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Főraktár Budapest: Török József gyógytárában

Vidmarics Péter magyarázza a Pakrácz-i cseppek esodaszerű hatását.

SÉRVBEN SZENVEDŐK

forduljanak hozzám teljes bizalommal.

30 évi tapasztalatom, melyet a külföld legnagyobb Orthopaediai és kőtszer műhelyeiben szereztem, biztosítékot nyújt szakképességemről, hogy a legelavultabb sérvéknél is segítek. — Készítek kaskötőt, műtűzöt, egyenes tartót, púpkötőt, műlábat, kezeket stb.

Nagy raktár mindennemű betegápolási ezikk és orvosi műszerekben, irigátor, ágy tal, éjjeli clozet, Bidet, tej sterilizáló készítek Prof. Soxhlet szerint, valamint minden Gummi áru.

Valódi francia különlegességek discretio mellett.

— Kesztyűk saját gyártmány, mérték szerint is. —

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BLUMBERG S. E. keztyűs és műkötszerész Kassa főutca 91. szám.

Megjelent és kiadóhivatalunkban kapható:

»ZEMPLEN«

NAPTÁRA

AZ

1904-ik évre.

HUSZONEGYEDIK ÉVFOLYAM.

Ára 80 fillér

Drezdai motorgyár R. T.

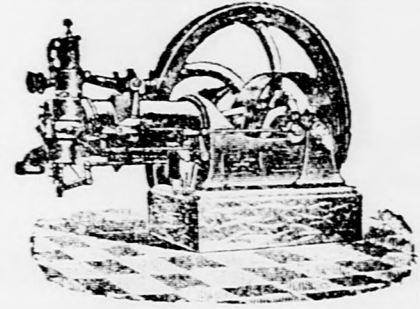
(ezelőtt Hille) főktelepe és műhelye: **GELLÉRT IGNÁCZ és társa**

Budapest., VI. Teréz-körút 41.

(Telefon 12-91)

Ajánljuk az elismert legjobb, legtökéletesebb, legtarosabb gyártású drezdai benzín-motorokat, lokomobilokat és széngáz fejlesztős (generatoros) motorokat

Leggyyszerűbb kezelés 64 kitűntetés

Legolcsóbb üzem! 8 állami érem.

8000 gép a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Malomüzemre, darálásra, takarmánykamrákba, tejjgazdaságoknak, favágáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más gazdasági és ipari munkához a legjobb üzemelő.

A drezdai motorok minden versenyvizsgálaton és kiállításon a legelső díjakkal lettek kitűntetve.

Kedvező fizetési feltételek!!

Legmeszebb menő jótállás!

UJ! Budapesti főmühelyt UJ! rendeztünk be drezdai müveze-tövel és szerelőikkel.

Előnyös haszonbérleti hirdetmény.

„Tokaj—n-halászi Tisza Halászi Társulat” 1904. év január 14-én d. e. 9 órakor Tokaj város házánál, nyilvános árlejtésen haszonbérbe adja a halászi jogot hat évre az üzemtervek betartása mellett, a Tisza folyam alább megjelölt öt szakasza területén.

I. szakasz: Tokaj, Rakamaz, N.-Falva a belvizekkel együtt 1000 kor. kikiáltási ár mellett.

II. Timár, Szaboles, Kenézlős Zalkod 550 korona.

III. Balsa, Gáva, Vencsellő 500 korona.

IV. Berczel, Paszab, Karád 500 korona.

V. Ibrány, N.-Halász 400 kor.

A kikiáltási ár 10% előre lefizetendő.

A haszonbér összege két egyenlő részben, január és július 20-án minden évben előre fizetendő.

A szerződés felett végérvényesen ugyanazon nap 1904. jan. 14-én d. u. 2 órakor a közgyűlés fog dönteni.

Ez árlejtésre az érdekelt tulajdonosokat s a bérelni szándékozókat tisztelettel meghívom. Szaboles, 1903. decz. 17.

Tomory András, társulati igazgató.

Paris 1900.
„GRAND PRIX“
Legnagyobb kitüntetés.

A valódi SINGER VARRÓGÉPEK

a
leghasznosabb
karácsonyi ajándékok.

A mi új családi gépeink a legkényesebb és legnyugodtabb járathatnak, legegyszerűbben kezelhetők és fölülmulhatlanok minden háztartásban előforduló munkák és a divatos műhímzés és űrmunkákhoz.

Ingyen oktatás minden házi varrási munkában és a divatos műhímzésben.
Raktár hímzőselyemben nagy színválasztékban, varrógéprekben, olaj, tű és fonalakban.
Electromotorok az egyes családi varrógépekhez.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Raktár: Sátoralja-Ujhely, főtér 493. sz. alatt

Van szerencsém a n. é. közönségnek ajánlani

tisztán kezelt

ASZTALI BOROMAT.

Literje 30 krajozár.

SZABÓ ERZSI,

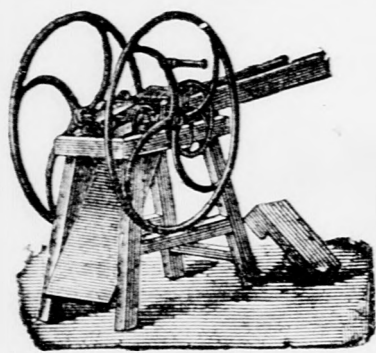
dohány- és szivar áruda.

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával, ezélszerűen és gondosan gyártott jöhrnevű gépeit, nevezetesen:

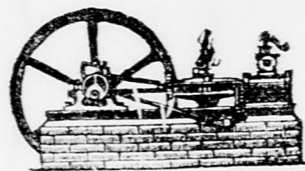
Szecs-kavágókat kézi vagy járgányhajtásra.

Répvágókat és tengeri morzsolókat.

Olajgyár berendezéseket.

Örlő- és daráló malmokat. Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket.

Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár berendezéseket m. p. Henze-főzők, kavarázó készülékek, malata és burgonya zuzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletét tartjuk állandóan raktáron.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődeknék gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

MÉRLEG

gyártmányokról szóló képes árjegyzékemet, mely a legkülönfélébb;

egyensúly, tizedes és százados mérlegek,
gabona-, marha- és hidmérlegek,

továbbá

hitelesített súlyok és űrmértékek

ábráit és árait tartalmazza, érdeklődőknek készséggel küldöm ingyen és bérmentve.

Használt, hibás mérlegek javítását elvállalom.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST,

Fő-üzlet: VI., FONCIÉRE PALOTA.

Gyár: VI., RÉVAY-UTCZA 16, saját ház.

Kitűnő pörkölt paprikás szalonna.

Jessék

kísérletet tenni és meg fog győződni, hogy nálam mindenféle

HENTESÁRU

a legolcsóbban beszerezhető.

A t. ez. vevőközönség szives figyelmébe ajánlom a következő árukat:

1 kiló friss olvasztott szalonna-zsír	1 K. 44 fill.
1 „ sötét szalonna zsírnak való	1 K. 40 fill.
1 „ új sós szalonna	1 K. 40 fill.
1 „ füstölt szalonna szeletben	1 K. 48 fill.
1 „ füstölt hát szalonna	1 K. 52 fill.
1 „ I. rendű pörkölt paprikás szalonna	1 K. 72 fill.
1 „ füstölt kolbász	1 K. 60 fill.

Nagybani vételnél árengedmény!

Megrendelhető:

KARNER JÓZSEF,

hentesüzletében

Nyíregyházán.

Finom füstölt hús nemű.

A bodrogközi Tiszaszabályozó társulat elnökétől.

588. szám.

1903.

Meghívás

a Bodrogközi Tiszaszabályozó társulatnak f. évi december hó 31-én d. e. 1/210 órakor Kir.-Helmezen a társulat nagytermében tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Bodnár Péter társulati titkárnak a társulat kötelekéből való elbocsátása s részére 3700 korona segély megszavazása.

2. Tóth Sándor kir. mérnöknek igazgató-főmérnöké történt megválasztásának bejelentése, életének az első 5 évre való biztosítása, a Tiszai közös nyugdíjintézet kötelekébe való belépése s ezzel fizetésének rendezése.

Perbenyik, 1903. december hó 21-én.

Hazafias üdvözlettel

Gróf Mailáth József,
társulati elnök.

Karácsony ünnepe.

Falkus, december 23.

Betlehem fölött megjelent a fényes hajnalszárny. Bevilágította évezredek jövőjének históriáját.

Fényes csillag ragyogása, angyaloknak zengedezése hirdetik a Megváltó születését. Az angyalok szavára, imádságra siettek a Szűz méhében testet öltött Jézusnak a pásztorok; a fényes csillag jászolához vezette a napkeleti mágusokat, hogy arannyal, tömjénnel, mirrhával hódoljanak a gyermeknek, ki a megváltást hozta az emberiségnek.

Ákinek jegyében már majd 2000 éve küzd a művelt emberiség az élet nemesebb javaiért, Jézus — ma megszületett. Jézus neve, halála és hagyatéka nemcsak az európai civilizáció alapja, de sőt lelke és tartalma is. A megígért szabadító után epekedett mindig az emberiség. Igen, századról századra kereste az emberiség az ő Istenét, hogy szavát hallja; de az ég néma maradt, Kain és ivadékai bünt-bűnre halmozva bolyongott a földön, a romlottság tengere elborított mindent s az özönvíz rettenetes éjjelében az ember az égre nézett és kereste Istenét, hogy szavát hallja; de az ég néma maradt. Azután a patriarkák és próféták merültek föl az idők méhéből s beszéltek a népnek egy jövőjéről boldogságról, egy nagy szabadítóról, aki elvesz minden kint, szenvedést és hoz sok boldogságot. Beszéltek, jövődöltek, azután meghaltak.

Az idő mulott, az ígért szabadító nem jött; az emberiség kínokban vergődött tovább és kereste az ő Istenét, hogy lássa, hogy szavát hallja, de az ég néma maradt. És így ekkor a bálványok, az emberáldozatok, a bűnből csinált istenek kora következett és velük jöttek a szolgaság nyomorúságai. A szegény a gazdag barmainak eleségül szolgált, mire példa *Pollio*, ki óriási angolnai éléledélül saját rabszolgáit dobatta. A gazdag emberek halálát úgy gyászolták, hogy sírján rabszolgákat fojtogattak rakásra. Mert mi is volt az ember: rabszolga? Nullus — semmi! így mondta a római törvény; vagy ha volt valami, akkor a cirkuszok, a colosseum és a fenevadak játéktárgya, halálra szánt objektuma. Mi volt a nő? Tárgy, eszköz, akit adtak, vettek mint árucikket kényök-kedvök szerint. Mi volt a gyermek? Nyü, teher, melytől hogy szabaduljanak, árkokba dobálták, vizekbe fojtogatták, erdők mélyébe rejtették a vadak éléledélül.

És az erkölcsi süllyedés e rettenetes éjjelében felhangzik *Plató* szava: „*Vármunk kell, hogy valaki jöjjön és tanítson; mert csak Isten világosíthat föl.*“ (Apolog. Sokrat.) Az ókor bölcssei sem tudták vezetni, megnyugtani a lelkeket; a stoicizmus bármint kereste is a jót, a tökéletest, a szépét, a nemeset, — nem volt képes az emberiség lelkét betölteni. Cézárak hatalma, földi dicsősége is üresen hagyta a lelkeket, hisz a piramisoknak ormai már akkoron fennhangon elébe kiáltották a világnak, a földi hatalomnak, dicsőségnek mulandó, üres voltát.

Végtere az „*idők telje*“ bekövetkezett. A próféták elmúltak, a jóslok megszűntek, az áldozatok eltöröltettek, a nemzetek reménye véget ért. Juda kezéből kiesett a hatalom, elvetetett a királyi pálca; Sion templomára római sasokat tűztek, — és a világ ura: Róma befejezte hódításait. Az emberi nem feletti hatalom egyetlen emberben pontosult össze s ez ember *Augustus* volt; az egész világ egyetlenegy birodalomba olvadt s e birodalom Róma volt!

Nagy dolgok városa, nagy események előérzete töltötte be a társadalmat. Egy nagy, egy általános titokteljes sejtelem fogta el a lelkeket. *Virgíli*, a költő, egy rejtélyes gyermekről énekelt, ki születni fog, s az Istenség fia által a kigyó megöletik. (*Virgíli* IV. *Ecclog*. 4—10 v.) *Tacitus* egy férfiről beszélt, aki zsidóországból fog származni s egy óriási nagy világbirodalomnak lesz alapítója. (*Annales* V. 13.) *Cicero*, egy király megjelenéséről ír, aki megszabadítja az embereket. (*De divin.* VI. 54.) Honnan a jövődölések, az inspirációnak ez egyértelmű szava, az általános várakozások e csodálatos találkozásai? Az emberi léleknek folytonos szomjuhozásából, az igazság áhításából, az igazi világosság óhajtásából az igaz eszme, hit és erkölcs után. Az emberiség nem élhet, nem maradhat fenn az igaz eszmeje nélkül. Az emberi nemzet is minél távolabb esett első szülőitől, annál jobban beletévedt a hitelenség komor útvesztőjébe, beletévedt a bálványimádás borzalmas sötétségébe. A pogányság fekete hályoga elvette az emberiség szeme világát. Látták az eget, földet s a nagy mindenséget, de ezek szemlélete nem vezette őket az Alkotó ismeretére. Csudálták a természet egyszerű berendezését, de nem vették észre benne a véghetetlen bölcsességű és jóságú Isten kezét. Félélemmel, vegyes tisztelettel hajoltak meg az elemek, a természeti erők működése előtt, de elméjük nem volt képes azok Urához felemelkedni. Imádták a teremtményeket, de nem a Teremtőt; ezerszámra gyártották maguknak az isteneket, de az egy igaz Isten ismeretlen volt előttük. A bűn, a romlottság éjszakája sötét homályt vont elméjükre, értelmök derültségét szomorú borongás váltotta föl.

Valóban! a történelem tanítja, hogy Krisztus születése körül egy-két századdal sok bölcs férfi látva a nyomorúságot, melyben az akkori emberiség süllyedt, fellépett különféle vallás-erkölcsi és társadalmi újításokkal, reformokkal. Így *Konfucius* Chinában, *Buddha* Indiában, *Zoroaster* Perzsiában, *Pythagoras* és *Sokrates* Görögországban; igazán bölcs, eszes és hatalmas férfiak vezették korukat, de hát megváltoztatták-e népek erkölcsét és társadalmát? Nem. Azok a népek maig is a marasmus, a tétlenség, az anyagi és szellemi mozdulatlan állapotban süllyednek . . .

Jézus születésének, tanításának, a szeretet evangéliumának kellett jönnie, hogy tökéletessé tegye az erkölcsi rendszert, megadja az emberi társadalomnak gránitszilárd alapjait, melyeken a tudományok épülete fölemelkedhetett, hogy a természeti erők titkait megismerve, az ember valósággal ura legyen a földnek. És ami haladás a szellemi téren történt, ami nemeset a mai nap megnemesítette emberi szívnek szeretete alkotott, ami az ember lelkének szabadságát, ihletét megadta s nemcsak az anyagról vette le a rabszolgaság bilincseit, de az isteni demokráciával, az Isten előtti egyenlőségnek, testvériségnek tanításával a lelkeket is föl szabadította békóiktól: *mindenek a ma született Megváltó művei.* A tudomány az emberiségnek csak éhét csillapítja, szomjuságára a vallás csupán enyhítő itala. Krisztus pedig ezt is meghozta. Krisztus a forrása mindennek, amit tudunk, — mindannak, ami lettünk, — mindannak, ami vagyunk. Nincs több olyan erős és meggyőző hang, mint a jézusi tanítás hangja; és nincs a földön erősebb és ellenállhatatlanabb hatalom a Krisztus hatalmánál! . . . Mit is tanít a mai szent ünnep?

Jézus szeretete nélkül, Jézus kultusza nélkül csonka a Megváltó hagyatéka, eltévedt maga a keresztény civilizáció és megszavardodik, erejét veszíti a társadalom és életirányát az egyén. Aminő megfoghatatlan az a titok, amely a karácsonyi ünnep — Krisztus, az Istenember test szerinti születése — alapját képezi, épp oly mély gyökereket vert az a hívő és nem hívő népek szívében. A sápadt arcú kaukázusi faj ép úgy, mint a fűrge néger, a méla maláji és a rézbőrű indián, tengeren innen és túl, a dél virányos vidékein, a forró égöv sivatagjain, a hideg sarkon lakó keresztények, öregek, félműveltek, műveltek, gyermekek, mind állva, ihlettel teljesen fogják körül Jézus jászolatát, zengedezve az angyalok szózatát: „*Dicsőség Istennek . . . , béke az embereknek!*“ . . .

Oh, ragadj ki lelkem a borzalmas földi dolgok köréből, ragadj el a béke és szeretet honába, ahol fáradt lelkem, sebzett szívem megpihenhet egy kicsit, legalább e szent estén. Csillag! te dicsó égi fény, mely ott tündököltél Betlehem felett s visszénye lettél a földre szállt menyéi világosságnak! Isten szemének ragyogása te! mely bevilágítasz a föld éjjelére és lángnyelven hirdeted, hogy „*az éj elmúlt, a nap felvirradt; ébredj ember az üdvösség világosságára!*“ Te ragyogó tűzszlop! mely felráztad trónjaid nyugalmából kelet fejedelmeit és sugaraddal elvitted lábaidhoz Annak, aki minden trón és minden dicsőség: vezess minket is a messze távolba, az édes Jézushoz, a béke és szeretet honába, ahol megpihenhet fáradt lelkünk, sebzett szívünk, hol béke és nyugalom honol az Ő örök jósága, legnagyobb igazságossága és végtelen szeretetében.

„*Glória in excelsis!*“

Demeter János.

Karácsonyest.

A hópelyhek kerengve szállnak
Egymást hajszolva, szerteszét . . .
S reá rakják a tar galyakra
A tél költői, szép mezét.
A fák berakva zuzmarával,
S fehérek a síkátorok . . .
Meg-meg rokkonva lenn az utcán
Fáradtan egy nő vánszorog.

A sors szeszélye végig üzi
A fénytől égő városon
A zugó, zajló ember-ár közt
Hol véle egy lény sincs rokon ;
Ruháját szorosabbná vonja ;
Kiverte testét a hideg,
Mint bűnös bujjkál megriadtan
Habár nem vétett senkinek !

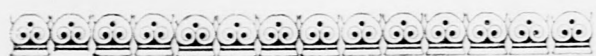
Mindenki boldog körülötte,
S míg arcán könyecsep átgörög
Körében boldog mosolygással
Ezer s ezer lény hömpölyög.
Azoknak oh ! nincs semmi gondjuk
Zajlanak kedvtől terhesen
S őt üzi sors, bár életének
Nincs maculányi szennye sem.

Ám zokszó nem jön ajakára
Nem fordul vaddal ég felé,
Nem átkozza a sorsot, mely most
Kezét haraggal rátevé.
Bizó hittel, boldog reménnyel
Hívó szemmel az égre néz ;
Hisz martír ő, s bár valla gyöngő
A kereszt néki nem nehéz.

Ti kedveltjei Isteneknek !
Kik nem jártok göröngyökön,
Kik nem botoltok sohasem meg
Tüskés bozótban, sok rögön :
Gondolatok ma arra nőre
Kinél halóba a remény,
S aki csak azért bűnősb mint ti
Mert árva, elhagyott, — szegény !

... Az utca csendes . . . némaságát
Nem veri fel már semmi hang
Tizenkettőjét veri lassan
Tompán, busongón a harang . . .
A paloták mind fényben égnek
Karácsonyest van : megható ! . . .
És lenn az uton egy szegény nőt
Átfon szerelmesen a hó . . .

Németh Pál.

Karácsony hajnalán.

Rad. dec. 23.

Karácsony szent estéjén megese-
dülnek a városok, falvak, tanyák és
puszták esengői, harangjai Ave Mári-
ara. A szívek ég felé emelkednek. Az
ünnepi ihlettségtől besugárzott ar-
cok, szemek keletnek, a betlehemi is-
tálló felé néznek. A kebleket egy tit-
kos, égi, varázsos boldogság tölti meg.
Ünnep van az egész világon.

Más színben van minden ma a
természet világában mint tegnap volt
még a torony esengőjének hangja is
ünnepi skalában zeng, mintha esengé-
sége az angyalok dalának akkord-
jai is bele vegyülnének. A esengő
hangjának hatása misztikus, örömtel-
jes, mintha Betlehemtől esengne felénk
s a szemekre örömkönyeket, a szívek-
be bánatot: bűnbánatot s a lelkek
irgalmasságot, könyörületeséget va-
rássol.

Készüljétek népek ! nemzetek !
Jő az Úr, a Megváltó a földporáig
megalázott ósvényen. Szívet, lelket
rendít az angyalok szózata. Egyene-
sítsétek az Úr útját, öntsétek ki örö-
meteket előre, hagyjátok el a bűnt.
Jőjjetek ! menjétek elibe !

Keleten az esthajnal titkos bü-
bájjal, tündéri fényben táru előnk.
Mintha a szeráfok zenéjének égi, kel-
lemes melódiája hangzanék fülemben
egy tünik fel lelkemben a karácsony
biboros hajnala. Századok kívánságát,
századok epedésének teljesedését jel-
lenti e piros hajnal ; a pátriárkák, s
próféták jövődülésének teljét jelen-
ti e titkos, égi fény, melyből kihallik
az angyalok diésérete fűszerezve a
pásztorok tilinkóinak idyllikus hangjai-
val. Mily harmonia igazán : angyal-
hang meg pásztortilinkó ; angyal és
pásztor, Isten és ember egy társaság-
ban, egy harmoniában.

Egiek a földiekkel egy társaság-
ba, egy énekkarba vegyültek ; az ég
hatalmas lényei a föld legszegényebb,
legjámorabb népével glóriát enkelnek
kint a pusztnán, égi fényvel körülra-
gyogott istálló körül, hol a Megváltó
született. Nem égi esodát jelent ez ? . . .
Órom költözött be ma minden
hajlékba ; ugy kunyhóba mint a palotá-
ba. Örül a szegény, örül a gazdag,
örül a szolgál ; örül a király meg a kol-
dus is. Csillapodik az ellen haragja,
enyhébb a szenvedés, könnyebb a rab-
lánc terhe, vigabb a szomorú kebel,
türhőbb a sorvadók fájdalma, éde-
sebb a tulvilági hon érzete e napon.
Gloria diéséneke zeng ma minden aj-
kon, minden tájon ; nincs tudósa, nin-
esen oly tudatlan embere e világnak,
ki ez ünnepen örömdalt zengen nem
tudna, nincs ember e földön, kinek
örömdala az angyalok glóriájába
ne vegyülne a szerettet ünnepe.

Az a esodás pillanat, mely a bet-
lehemi istállóban az idők folyását
váltotta át örökre ünnepe, örökre
emlékezetes marad a világon, — az
idők végéig. Ez a legnagyobb esodá-
ja a teremtett világnak, melyet az
elme felfogni nem képes.

Mély alázatosságban, teljes sze-
génységben született a Megváltó az
istálló jászolában ; legelső környezői
együgyü, szegény pásztorok voltak.
Csak Isten taníthatja ily mély alá-
zatosságra a nemzeteket, a nemzetek
népeit, hogy alázatosak legyenek, sze-
ressék egymást ; mert a lealázott felsző-
kel.

Ábrahám hite megvalósult, Jессre
gyökere kisarjadt, Aron vesszője
kivirágzott, Izaiás jövődülése betel-
jesedett, Juda nemzetségéből elkül-
delték az, kire a nemzetek várakoztak
— Dávidnak véreből.

Szűzek, gyermekek, ifjak, öregek
rózsát hintsetek ; örvendj Isten népe.
Jön a Messiás, menjétek elibe. Vigan
legyetek, diésdalt zengjétek az an-
gyalokkal meg a pásztorokkal. Diéső-
ség a magasságban Istennek, békes-
ség a földön a jó akaratú emberek-
nek !

Kovács Endre.

Magyarok hazája.

Én drága szép hazám, széles Magyar-
ország,
Nem hasonlít semmi e világon hozzád !
Vadregényes, titkos, bérezővözte tájak
Hullámzó öleiben ezüst folyók járnak.

Csillogó aranyport vizz tova a csermely,
Kürt szava ezernyi nemes vadat ver fel ;
Hegyeid könyüje gyöngyaranygyálta
Édes mámoritón csillog a pohárba.

Selymes rónáidat gulya, mènes járja,
Aranykalászkodnak nincs e földön párja ;
Itt van a tündérek gyönyörű világa,
Déliabból készült kristálypalotája.

Pásztortűz fényinél, ha a szél se' lebben,
Régi szép időkbe visszazúll a lelkem.
Látom a hadverő vitéz leventéket,
Szemükben harcizkedv lángtűzei égnek.

Mint a bőszaragú Duna, Tisza árja,
Ugy rontottak ok e drága, szép hazába ;

Minden kis fűszalat vérükön szereztek,
S villámavá lettek nyugatnak, keletnek.

Hányszor zúdult rájuk mongol, török,
német,
Csoda, hogy e honban még magyarok
élnék !

Sajó pusztasága, Mohács bús vidéke,
Ehulló magyarság gyászos temetője.

Nem halt meg a nemzet, — kigyógyult
sebéből.

Seregek támadtak a holtak véréből.
S mint a bosszúdálló Istennek villama,
Ugy ütöttek vissza törökre, tatárra.

Szinte újra látom feltámadni őket,
Amint a hadúról zúgva előtörnek.
Látom felragyogni Szent-István keresztjét,
Nyomában ezernyi, dalis leventét.

Lehel vészes kürtjét riadóra fújja,
Leng-lobog a szélben Bulcsú lobogója ;
Csillog Szent Lászlóknak fényes csata-
bárdja,

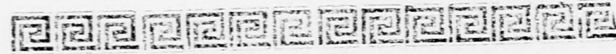
Hunyadi bős kardja, Kinizsi szablyája.

Még a fényes ég is reng-ropog alattuk,
Zúgva repül tova sastollas sisakjuk.
S hadverő útjukat végig beragyogja
A magyar szabadság bűvös bájja napja.

Feldobog a szívem, büszkeség dagasztja,
Melyik nemzetnek van ennyi hős alakja ! ?
Ezeréves multunk minden egyes lapja
Csodás hősi tettek fényes sorozatja !

Hozzad forrt a lelkem diéső szép országom,
Nincs teneked párod e széles világon.
Neked adom éltém, neked ha kell, vérem,
Magyarok Istene engem úgy segítjen !

Andor Károly.

Reményi Ede.

Irta : Dr. Percényi József.

E nevet a széles hazában min-
den művelt ember ismeri. Sok diéső-
ség, valóságos láz fűződik emlékéhez.
A hegedű-művészet nagy mestere re-
mek játékaival, önálló fölfogásával,
eredeti egyéniségével esodáltra ra-
gadta az egész világot. Mindenkié
volt, de leginkább a miénk. A ma-
gyar zenetörténet külön fejezetet fog
nevének szentelni. Megérdemli. A
XIX. század összes zenészei közt,
kik akár a külföldön, akár szűkebb
hazájukban avatták a babért, foglal-
mélto helyet. Reményi neve a ma-
gyar zenétől elválaszthatatlan. A mű-
vésznek neve és a magyar zene, e két
fogalom egybeolvadt. Többé egymás-
tól elválaszthatatlan. Minden tulzás
nélkül írja róla id. *Abrányi Kornél* :
„Az ő egyénisége annyira összeforrt
a mi speciális zenénk ideáljával, hogy
egyiket a másiktól elképzelni alig
lehet. Sem a hazai, sem a nemzet-
közi sajtó és közvélemény nem fog-
lalkozhatott akár az egyik, akár a
másikkal, hogy az ő neve s magyar
zenészeti ténykedése is fel ne merült
volna. S a világ még ma sem eleve-
nitheti fel az emléket, hogy reá, mint
egyik legspeciálisabb példaképre ne
utalna, hol nagyobb, hol kisebb elő-
nyére.”

Kisérjük figyelemmel pályafu-
tasát.

Reményi Ede atya (esaládi né-
ven Hoffmann) egri aranyműves volt.
Hoffmann családjával Miskolcra költö-
zött s itt született 1829-ben Ede.

A kis Ede itt Miskolczon kez-
dette tanulmányait s már korán jelét
adta nem közönséges zenei tehetségé-
nének. Talentuma föltűnt Pyrker
László, egri érseknek is, akinek hat-
hatós támogatásával a bécsi zene-
débe került, ahol a nagy hírvű *Böhm*
vezetése alatt sajátította el a hegedű
játék titkait. Tehetsége napról-napra

fejlik. Mindinkább több bámulója
akad s a bécsi nyilvános hangverse-
nyeken esodás áhitattal hallgatják
játékát.

Tanulmányait be sem fejezte
még teljesen, midőn a negyvenes
években Pestre jön s itt sikereit újak-
kal tetézi. — Itt találta őt a szabá-
dságharc. A haza hívó szózatát ő is
követte. Mint *Görgei* segédtisztje és
tábori hegedűse végig szenvedte az
egész küzdelmet.

A szabadságharc szomorú végé-
vel elbujdosott. A külföldre menekült.
Először *Párisba* látogat el, majd
Londonba megy *Székely* Imrével,
hol több évet tölt s lelkes apostola
a magyar zenének. Hegedűjátékával
annyira elragadja az angolokat, hogy
Viktória királynő az „udvari művész”
címmel tüntette ki.

1869-ban, az első amnesztio ide-
jében hazajött és Pesten telepedett
le. Beutazza az egész országot és
utja valóságos diadalmenet. Minde-
nyit áhítotva várják s mindenütt a
legnagyobb kitüntetésekkel halmoz-
zák el. — Pesti lakása a művészet
otthona, a magyar dal és zene fészke.
A hetvenes évek közepéig lakik ál-
landóan Pesten. Innen indul művészi
körutaira, ide hozza, mint a győztes
hadvezér, győzelmi jelvényeit. Elénk
érdeklődéssel foglalkozik minden iro-
dalmi, művészeti, de különösen zenei
eseményvel. Szóval és tettel küzd a
magyar kultúra érdekében. Vonójával
szerzett vagyonának jelentékeny részét
a hazafiság, kultúra és jótékony-
ság oltárára tette. Mintegy 67000
forintot adományozott a *Petőfi-* és
Széchenyi-szobor alapjára.

Híre, neve és diésősége túlszár-
nyalja hazája határait. Korának leg-
kiválóbb zenészeivel : *Liszt*tel, *Wag-*
*ner*rel, *Berlioz*val, *Bülow*val, *Jo-*
*achim*mal szoros barátságban állott.
Allamférfiak, előkelők vetekedtek a
barátságáért. Egyszóval annyi kitün-
tetés és megtisztetés érte, mint ma-
gyar művészt eddig soha.

1870-ben *Orczy Bödög* báró, a
Nemzeti színház akkori intendánsa,
első magánhegedűsnek és hangverse-
ny mesternak szerződtette, de ettől
az állásától már egy év múlva meg-
vált és tovább folytatta hazai és kül-
földi utazásait.

A hetvenes elején megnősült.
Fáy Gizellát, *Fáy Antal*nak, a ge-
niális magyar zenésznek a leányát
vette feleségül. Feleségével *Párisba*
költözött és innen indult nagyobb
szabású európai körutakra. Majd egész
esaládjával *Amerikába* indul és *New-*
Yorkban telepedett le. Innen aztán
beutazza az egész nagy világot.

Honvágya azonban visszazöli-
totta hazájába. Visszatér. Ujból be-
járja az ország minden városát, még
egyszer gyönyörködhetünk hatalmas
játékában. Mintha csak búcsuzni jött
volna. Körutja bevégeztével ujából el-
távozik, ismét *Párisba* és innen *Ame-*
rikába, ahol meg is halt. — Egyik
hangversenye alkalmával, midőn a
közönség szűnni nem akaró tapsaira
ujból akart játszani, kiesett a hang-
szer kezéből, szívzselhühdés ölte meg.
Halála (1898) az egész művelt vilá-
gon mély részvétet keltett. Tetemeit
az amerikai magyar kolóniák tették
őit megillető pompával örök nyuga-
lomra.

Reményi nemcsak mint hegedű-
művész, hanem mint zenészerző is ki-
váló helyet foglal el a magyar zene-
történetben. — Magyar stílusú zene-
darabjain kívül irt nagyobb szabású
zeneműveket : koncertet zenekar ki-
séréttel, vonós-negyest, énekarabo-
kat, hegedűbrándokat, melyek külö-
nösen művészi kidolgozásukkal tűn-
nek ki.

Reményi Ede a XIX. századi
magyar zenetörténetnek kétségtele-
nül kiváló alakja. Sok érdeme van,
hogy dalírodalmunk legkiválóbb ter-
mékei a külfölddel is megismer-
tette briliáns átírtaiban. Elt és halt
a magyar dalokért, melyeket szívhez
szólóan magyar hegedű még nem ját-

szott. Mint zenész sovínisza. Bármennyire is tudta méltányolni az idegen zenei terméket, bármennyire is értéte őket, hisz zenei képzettségére igen nagy volt, még is a magyar dal, a nóta volt életető eleme, mely neki és hazájának mindenkor dicsőséget szerzett.

Az öreg honvéd.

Csendes falu alján, sűrű akácok közt
 All szegényes kis ház, szomorúan, búsan
 Az öreg Nagy István, galambász agastyán
 Eldeggél csak benne, csendben, megvonultan.
 Élete hajnalán, valamikor régen
 Párja sem volt neki széles e vidéken.

Élete most kihalt, örömtelen puszta
 Hozzá nem hat el a nagyvilági láрма.
 Csak egy boldogítja: lezajlott időknél
 Ragyogó emléke, tündéri szép álma.
 Hej! mert valamikor nagy időket látott,
 Diadalmas, dicső, csodaszép világot.

Ha olykor gondtalan, csöndes, téli este
 Bizalmasabb körben tanázgat, beszélget,
 Búhos kemencénéél, trefás pipaszónál
 Fájva emlegeti a régi időket.
 S mesél csodás dolgokat véres, nagy csatákról
 Hazaszeretetről, magyar szabadságról.

Debreczen, Isaszegh, Kápolna, Nagy Salló
 Emlékek megesüljen, felragyogjék belől!
 Neveikre kígyul, fellángol az arca,
 A régi tűz lángja lobban fel szemében.
 Majd könyekbe lábad két szeme pillája,
 Világos . . . Világos . . . sirva gondolt rája.

Sebes röptű szárnyon így száll el az idő
 Mindegyre vénebb lesz az öreg Nagy István.
 Tépelődő lelke elmereng még olykor
 A mulandóságon . . . ősei csatáján.
 De már fáradt testét alig-alig bírja,
 Temető porába' kijelölve sírja.

* * *

Őszre jár az idő . . . a hulló levelek
 Vigan kergetőznek a házikó körül.
 Elszállt rég a fecske . . . helyette a veréb
 Csiripel álmosan a kis cserz mögött.
 Lombhullató, csendes, bus őszi délután
 Halottágyán fekszik az öreg Nagy István.

Búsan szól a harang . . . siró panaszszoava
 Messze, messze elszáll . . . mélyeséges gyász
 hirdet.

Kicsiny falujának apraja és nagyja
 Sűrűn látogatja azt a kicsi fészket.
 Ott fekszik a volt hős . . . fehér takarója
 Virágokkal telten siri altatója.

Deszka koporsója teli koszorúval
 De sirva, zokogva ki sem borul rája.
 Hisz nem volt senkije . . . csak kezét nyaldosó,
 Lábánál vonító hűséges kutyája.
 Az siratja csak meg öreg jó gazdáját
 Dicső Damjanovich hősi katonáját.

És megindul némán a kicsi gyászmenet
 Kik kísérik lassan utolsó útjára.
 S fájo zokszó nélkül eltemetik szépen
 Anyaföldje áldott, ölelő karjába.
 Ottan tovább szövi rózsás, régi álmát
 S édesen alussza siri éjszakáját.

Tíma József.

VADÁSZKALANDOK.

Irta: Csapó Lajos.

II.

Gyönyörű, téli idő volt. A nap ragyogó sugarait szórta fenséges tájfékunkra: a hó és zuzmara esillo-gott, akár csak a legszebb briliánt.

Négyen mentünk ki vadászni, atyám, Sch. G., én és az obligát János, a kerülő. Alig, hogy pár száz lépést tettünk a friss hóban, oly nagy nyomokat pillantottunk meg, hogy egy amolyan riska fele tehennek sem vált volna szégyenére. Volt öröm! Lassan, figyelve mindenre, haladtunk tova e nyomokon, míg elérkeztünk azon kis hegyecskehez, melyen ez óriási állatnak feküdni kellett, mert a nyomok itt véget értek.

Kipihenve kissé magunkat, elbo-csátottuk hatalmas kopónkat. Alig

telt el néhány perc, halljuk már kopónk mélyeséges hangját. Atyám a sűrű szederindákkal benőtt vágásba igyekezett egyenesen a hang után, míg mi az uton álltunk körül a kis hegyecskeket.

Vagy jó tíz perc múlva eldőrdült atyám fegyvere. — Mi biztosra vet-tük, hogy a vaddisznó találva van, mert alig tett nagyobb utat 200 lépésnél és ismét megállt, ezt pedig tudvalevőleg tenni nem igen szokta, ha golyó nem éri, hanem lövés után szalad, mint egy hitvány nyul.

Körülbelül egy fél óra múlva is-mét egy lövés hallunk, mely után a vad nem tulsebes tempóban megin-dul, a kutya mindenütt utána.

Nemsokára atyám is előkerült a sűrűségből s mi kíváncsian kértük föl-világosításait. — Elbeszélte nekünk, hogy midőn a roppant sűrűségben igyekezett a vadkan közelébe jutni, egy hatalmas, ez ideig még képzelet-ben sem látott kolosszus egy pillanat alatt kiront a sűrűségből, egyenesen atyámnak. Szerenese, hogy lélekjelen-létét nem vesztette el és elsütötte fegyverét, mert annyi ideje már nem volt, hogy azt célzáshoz fölemelhet-te volna. Lövés után a vad elrohant, könnyű szerével tordelva az útjában eső vastagabb galyakat is: alig ment azonban 200 lépésnél tovább és ismét megállt, tette által tanujelét adta rop-pant bátorságának: mi őt vaddisznót lőttünk, de hasonló jellemvonással bírót nem is láttunk! De akadt ott vadász is, ki nem csak a saját ár-nyékától, hanem még ily vadkantól sem ijedt meg!

Ismét egyedül ment atyám után a s most csakugyan keresztülötte: a vad-kan tovább ment, mi pedig ismét az uton találkoztunk.

Kis pihenőt tartva, ismét elin-dultunk, mert a kutya hangja alig volt már hallható. — A vadászat mégcsak most kezdett érdekfeszítő lenni. — Nagysokára értünk egy hegytetőre, honnan már jól lehetett hallani kopónk ugatásait, a vad már nem volt messze. — Atyám elhatá-rozta, hogy dacára a nagy fáradság-nak, mit már kiállania kellett, még egyszer megkísérli megközelíteni. — Ugyis volt. Jó-sokára csakugyan el-hangzott a harmadik lövés, de a vad-kan csak nem akart elesni, kopónk ismét tovább hajította. — Kiki arra ment, merre tudott. En igyekeztem a sűrűségbe hatolni, mert tudtam, hogy atyám tovább már nem lesz ké-pes követni, míg Sch. G. társam a keletnek vezető ösvényen haladt, hogy megkerülje. Óra telt el. A kopó régen elhallgatott, nagy esend, a ha-raszt sem mozdult meg. Atyámmal találkoztam a kerülő is előkerült, csak Sch. G. hiányzott.

Hiába volt minden kiabálás, kü-rölés, választ csak nem kaptunk.

Végre is megunva az ácsorgást, társunk felkeresésére indultunk. Már jókora utat tettünk meg, midőn meg-pillantunk egy arcaából kikelt, kalapját elhagyott, felénk tekintető alakot . . . társunk ott volt. — Vagy, 15 lépés távolságról kiáltja felénk: ki az? Nem tudtuk ezt mire vélni, önkénytelenül is mosolyognunk kellett. Kis idő múlva társunk ismétli kérdését. Erre már kerülök is megszólalt: Mi vagyunk, nem tetszik megismerni!

Már ekkor sejtetük; hogy itt va-laminek történnie kellett, siettünk tár-sunkhoz, szíverősítővel kínáltuk meg. — A kedvező hatás nem maradt el, társunk visszanyerte öntudatát és a következőket beszélte el nekünk:

Midőn az ösvényen mentem, hogy a vadat megelőzzem, ezen óriási áll-at kirohant a sűrűségből és magát reám vetette. En eszméletemet vesz-tettem és hogy megmenekültem a biztos haláltól, annak első és fő oka az volt, hogy a vad már csak annyi erővel bírt, miszerint ez utolsó ki-rohanást megtette, továbbá, hogy vélet-lenül agyaráit nem mártotta testembe, hanem szerencsémre nagyobbab ugrott mint talán akart. Így esuszhattam ki a vadkan alól és így kerültem ide.

Most már együtt mentünk a tett színhelyére és mire oda értünk, a vadkan már rég nem élt. Jóformán csak most láttuk, hogy mily roppant nagy állat került területekre! Sch. G. társunk is magához jött és el-elmon-dogatta, hogy: „azt hittem: többé nem látom apámat!”

Megvisszavittük egypárszor még a szíverősítővel. Vigan mentünk e ritka vadászsákmánnyal haza: ott-hon első dolgunk volt a mázsára tétetni most már nem veszélyes ellenfelünket és konstataituk, hogy helek nélkül 516 fontot nyomott. Ennek gyorsan nagy híre ment: másnap még az öreg tisztelendő ur is eljött, ki valaha nagy vadász volt és amint ott a mag-tárban a hatalmas kolosszust néze-gette, azt mondta: „tudom, hogy már nem él, de azért ha ránézek, oly bor-zongás vesz rajtam erőt.”

Talán mondanom is felesleges, hogy a vadászat ezzel még nem ért véget, mert most következett a mag-num áldomás; de ezzel aztán én is végzem tárcámat, nehogy tisztelt nem vadász olvasóim tálalmát tegyem próbára.

Sphinx.

Világotat magadba zárod,
 A szó téged csak rejteget.
 Mint halandó a távilágot,
 Ugy sóvárgom a telkedet.

Ó meddig, meddig viselem még
 A hányódás gyötrelmeit?
 Hol van a nyom, amerre mennék?
 Hol a kincs, mely telkedbe nyit?

Ülök lábaidnál tehetetlen;
 S ködös, részeg varázsba fon:
 A mosoly, mely villan szemedben,
 A szó, mely csendül ajkadon.

Bródy Mihály.

A nagysága verset ír . . .

(Szomorú, de közhazsnu történetet a jelenkorból.)

Irta: Czagány Ferenc.

Róthfusz Jeremiás, X.,—i városi tanácsos azon emberek közzé tarto-zott, kik szorgalom és beesületes munka árán, protekeció nélkül küzdik föl magukat a semmiből — valamire. Szegény, özvegy kofa-asszonynak volt a fia, de az volt a szerencséje, hogy olyan városban laktak, ahol középiskola és jogakadémia is lévén, a szorgalmas, jó fiu elvégezte tanul-mányait egészen az államvizsgáig.

Nem is vágyott ő többre, hiszen még akkora ur sem tellt ki soha a Róthfusz családból. Beült a város-hoz díjnoknak mint végzett jogász, s 20 év múltán tanácsos lett.

Róthfusz Jeremiás ekkora már a 45-ik élet taposta ugyan, de arra gondolt, hogy jobb későn, mint soha és megházasodott.

Egy végzett földesúr régen nagy-korúvá lett hajadon leányának kö-tötte be a fejét, ugy vélekedvén: hogy a Róthfuszok szerény ivadá-kába hadd vegyüljön valami gentry vér is, majd talán több szerencsájük lesz az utódoknak, mint neki és elő-deinek volt.

Habaresváry Krisztina, a Róth-fusz Jeremiás ur kétes fiatalasága felesége valaha jobb napokat látott; amig t. i. tönkre nem mentek. A szegénység megalázta ugyan a leányt, de otromba gögjt nem tudta kiirtani s most, hogy nagykoruságának bekö-vetkezte után jóval bár, de mégis asszonynya lett végre és pedig elég jó módba esőppent: az eddig elfojtott és eddig ki nem elégített nagyra-vágyás duplázott erővel ébredt föl szívében.

Néhány rém regényt és kínos verselményt elolvassván, elhitette ma-

gával, hogy őt a sors nagyra szánta. Költői hajlamokat és nagyszerű te-hetségeket fedezett fel önmagában; röviden szólva: valósággal neki dű-bödött a vers-írásnak.

A lucsokházi „Híradó”-nak ál-landó tudósítója volt. A kétes exis-tentiájú lap éhenkórász szerkesztője örvendett, hogy ez egyetlen élő mun-katársat számlálhatja a szerkesztőség kebelében, — mert 50—60 példány-ban megjelenő lapjába bizony más élő lény nem írt — s a szerkesztői tu-domány tisztára az ollózásból állott.

Habaresváry Krisztina eljutott a halhatatlanság felé vezető út első lépcsőjére. A lucsokházi „Híradó”-ban megjelent egy verse és neve — oh egek! — oda volt nyomtatva a vers alá! A jeles lap előfizetőinek egy harmad része ugyan azonnal bes-züntetette a további prenumerációt, de ez a szerkesztő baja volt, nem a költőé. Kárpótlást kért a szerkesztő a tanácsosnétól, de ez hálátlan ripók-nek nevezte őt, a megugrott előfize-tőket pedig sült heringeknek. Kilép-tett a mulandóság lejtőjén gyorsan rohanó lap szerkesztőségének kötelé-kéből, megrendelte a fővárosból a „Családi Ujság”-ot, biztosítva ezt előre is hathatós erkölcsi támogatá-sáról s még nagyobb dühvel vetette magát a költészetre.

A jámbor férj egész napon a hi-vatalban ült, a költőnő bezárkózott szobájába s véreseppeket izzadva kin-lódott egy verses tragédián, mely a „gróf és a nemes leány” hangzatos címet viselendi, ha megszületik.

A cselédek tehettek a nagysága felől bármit, a gyerek böghetett ked-vére, a látogatók visszatérhettek az ajtó elől, a férj várhatott a vacsórára éjjelig, ehetett rettentő kotyvalékokat, a szobalány felelete mindenre az volt: kérem a nagysága verset ír!

Több hónapi kínos vajadás után megszületett „a gróf és a nemes leány” irtózatos tragédiája. — 72, 16 soros strófából állott, beillett hősköltemény-nek is.

Krisztina nagysám túlvilági dics-fénytől ragyogó arccal lebbent egy este Jeremiás ur elé, rettentő halmaz papírt tett a szalon asztalra s kény-szeríté a jámbort, hogy hallgassa meg remekét, mely holnap a „Csa-ládi Ujság” szerkesztőjéhez lesz vándorolandó.

Csaknem reggelig tartott a fel-olvasás. Most Jeremiás ur izzadott véres verítéket, s ha még egy strófa van, okvetlenül agylobot kap.

Jámbor ember volt Jeremiás ur, nem akart oldalbordája hiúságán rést ütni. Fanyar mosolylyal dicsérté meg a remek művet, de azt tanácsolta Krisztinának, hogy ne a saját, de az ő neve alatt küldje be s kérje ki elő-ször a bírálatot, és csak ha ez — ami kétségtelen — kedvező lesz, ak-kor tudassák az igazi szerző nevét.

Krisztina elfogadta a tanácsot és a szerint escelekedett.

Egy hét múlva Róthfusz Jere-miás ur csomagot kapott a postáról. Neje zöngeményét küldte vissza a „Családi Ujság” s. szerkesztője a kö-vetkező levéllel: „Uram! Mélyen sajn-alom, hogy közelébb nem lakunk egymáshoz, mert különben egyikünk már nem élne. Verselménye oly irtó-zatos hatást keltett a szerkesztőség-ben, hogy a főszerkesztő tífuszt ka-pott, a kiadónk pedig öngyilkossági kísérletet követett el. Öngész személy-zetünk düh rohamokban szenved, magam birtam némileg ellentállani az általános megvadulásnak, erős szervezetem leküzdötte a nagyobb bajt, de talán csak azért, hogy Ont megöljem, ha a sors egyszer köze-lembe hozza. Fogadja átkomat . . . Ön eszmadia.”

Krisztina szívgöröcsöket kapott a bírálat hallatára, 2 hétig feküdt be-tegen. Jeremiás ur sopánkodott ugyan a látszat, a házi béke kedvéért, de ha egyedül volt: jóleső örömmel vi-gyorgott a bajusza alá.

Krisztina felépült, de soha nem írt többé verset, hanem lett belőle

egy kitűnő háziasszony, egy gondos, jó feleség és anya.

Irodalmárkodása tehát nem vesztett teljesen kárba, sőt férje és gyermekei látták hasznát.

A legközelebbi újév napján a rettentő levél írója, a ségedszerkesztő értékes ajándékot kapott Rothfuksz Jeremiás tanácsos úrtól, aki szívélyesen üdvözölte őt, mint családi boldogságának igazi megalapítóját.

Ifju poéták! Ne szidjátok a szerkesztőket, ha vissza adják kínos verseselményeiteket, hiszen azt mondja az írás, hogy a gyarló ember soha sem tudja, mi válik javára a balsorsban is.

Válasz egy levélre.

Ne szeresselek, mert
Meg nem érdemled te.
Daloló lantomat
Akasszam a szegre,
Mintsem rólad zengjen,
Méltatlanhoz szálljon
Az én sok-sok dalom,
Imádságom, álmodom.
Azt mondd, hogy rossz vagy,
Bűnös vagy, kacér is,
Hogy ledkédhez közel
Megromlanék én is.
Felejtsélek, mondd,
Szálljak más virághoz,
Ki tisztu szívemért
Tiszta szívvel áldoz.
Felejtsélek... mintha
Ez oly könnyű volna.
Szólj a fül' melének,
Hahogy ne dalolna.
Parancsold a napnak:
Ne keletről kelljen.
Visszhangnak: szavadra
Vissza ne feleljen.
Megsebzett szívnek, hogy
Annyira ne fájjon,
Ibolya fakadjon
Hervadt őszi tájon...
Felejtsék, felejtsék,
Százszor is felejtsék,
Hogy én már terólad
Soha szót nejeitsek
Ne is néztek rád se,
Ibolya szemedbe.
Szívem se dobogjon
Gyorsabban nevedre.
Hogy a te szép arcod
Már én sose lássam,
Hogy magam magamnak
Sziromat megássam:
Felejtsék, felejtsék!
Nem lehet az drágám,
S hogy ha a pokolnak
Minden kímja vár rám,
Akkor sem felejtlek.
Légy ördög, akármű...
Nem tudlak téged csak
Szeretni, imádni.

Farkas Ágajos.

Az impressárió.

Irta: Polgár Ernő.

Budapest típusai közül kétségtelenül a legsympatikusabb a házmester kisasszony. Gazella természet, baba arc, aranyzóke haj, kalárisnak illő kék szem teszi alakjukat kiválóan jellemzővé.

S habár a hajszin, a pupillák kétfekete közötti ragyogása variálódhat is, a francia izlésben, a művészi öltözködésben ismét találkozunk s jóval fölülmulják a polgári, sőt a felcserepedett uri leányokat is.

Hogy kitől tanulják el — jobbára a plebs gyermekei — e raffinált izlés minden csínját-bínját, azt homály fűdi.

Tény annyi, hogy bakfis korokban a ház urnóje, a méltóságos asszony bizalmas megbízatásokkal küldözgetti ide-oda: házi jour, soiree alkalmával pedig reá bizzák a méltóságos babát, mert a dada a vendégek szolgálatára van berendelve.

Talán a szolgai érintkezés, vagy az a semmibe vevés, hogy a méltóságos asszony minden gene nélkül avatja titkába, gyakorol nevelő, suggeráló hatást. Am a szoba urak, kis diákok, boltosegédek is közrejátszanak. Ha szerét tehetik, megcsipkedik selymes, puha arcát, évődnek vele és egy-egy ellesett szavukból tudatára ébred szépségének, saját énye meghecsülésének.

A lakóktól kapott öcska ruha már nem elégti ki vágát; ösztöne sugallja, hogy jobban illenének neki azok a selyemruhák, miket az első emeleti otromba, csúf Puffi visel. Gondolkoziba esik, hogy miért is rajongják körül Puffit azok a kifent hajszu ifju urak? Hisz ugy néz ki, mint a méltóságos asszony dadája. Talán, mert pénze van?

A pénz tehát mindent pótol, tör ki belőle az elnyomott keserűség, akkor lesz nekem is! — kiált fel szenvedélyesen.

Másnap, harmadnap apja, anyja ellenére tesz, cselekszik, míg végre is megelégetik és az elszontyolodott öreg asszony nehezen bír, magára véve ünneplő bekecsét, elviszi Madame Schagrinhöz a belvárosba futó-lányok, avval vigasztalódva, majd csak kinövi magát, miként a koma leánya, a Marschausen Róza.

A házmester leánycsemetének metamorfosisa egy és ugyanaz, a különbség néha csak annyi, hogy egyik masamóddá, másik szabónévá, harmadik színésznevővé, cocotta lesz.

Schildberger Mici is házmester kisasszony volt, még pedig a javából. A házmester cének semmikép sem váltott szegyenére. Magas, nyulánk fejedelmi termete, hullámzó korom-fekete haja, ovál alaku formás arca magára vont az utcán járókeleket figyelmet. Idegenek bizvást hercegönnek képzeltek, de a budapesti szem rögtön felismerte ez optikai csalódást.

Magam is valami talmi hercegönnek néztem és sóvár szemmel csodáltam bájait, amint a Kossuth Lajos-utcán „Musik” táskájával, lesütött szemekkel tova sietett. Elmerengésomból lakótársam, Domokos Gyurka zavart fel.

— Szervusz Bandi! Jaj, de elbámultad magad.

— Nézd amott őt — szóltam ujjammal az eskütéri hid felé mutatva — ez szórakozottságomat kimentti.

— Naiv fiucska vagy Bandi igazán, vérbeli mucai. Mindennap láthatod erre menni és Argusnak képzelt szemeid csak most veszik észre a szép ismeretlent.

— Vajh ki ő és merre van hazája?

— Hogy ki ő? Százat merek egy ellen tenni, hogy házmesterék büszke ivadáka. Hogy hol van a hazája? Próbáljunk szerencsét, menjünk utána és holnap ilyenkor a talmi hercegnőt már mi kísérhetjük otthonába.

— Rajtam nem mulik. All right!

A szót tett követé és gyors tempóban követték nyomról-nyomra, de alig hogy utólértük, a bájós X. a Thonet udvarba fordult, hol a jól táplált házmesterné asszonyság aggódva kérdezé: „Micikém, hol késtél oly sokág?” A csicsergő választ már nem hallhattuk, mert Micike eltűnt az est homályában.

— A véletlen kezünkre játszott, — szólat meg Gyuri — most mi rajtunk a sor. A multkoriban panaszkodtál a lakás miatt, Isten neki, jerünk egy lépéssel közlebebb Micikéhez, mert amint a gázfény mellett kivehető, itt több garzon lakás bérbeadását hirdetik.

Mi sem természetesebb, hogy l-ére csakugyan felmondtuk régi lakásunkat és beköltöztünk új otthonunkba. Az ismeretség megkötését, amely könnyűnek képzeltük, ép oly nehéznek bizonyult.

Minden ellene irányuló, közeledő támadást nagy fekete szemének szikrázó sugaraival vert vissza és udvarias

köszönésünket hideg, kimért, semmitmondó fejbicentéssel viszonzta.

Már az ismeretség megkötésének reményéről is lemondunk és a szobacserét is sajnálni kezdtük, midőn a kedvező pillanat eljött.

Egy este szokatlan korán érkezünk haza, lehetett körülbelül 10 óra. Gyuri fáradtan dőlt a kerevetre, magam pedig a thea főzés misticumába mélyedtem el. A víz épp forni kezdett, midőn az ajtón kopogtatás hallatszott és rá a házmesterék Borcsa cselédje líllegve nyitott be.

— Jó estét urfiak! Alásan bocsánatot kérek, hogy zavarom önöket, de a Micike rozslu van és orvos közelbe nincs; hát gondoltuk, hogy Paiss Endre ur, mivel orvosnak készül, enyhíteni tud fájdalmán. Mintegy villanyütésre, kaptam magamra kabátot, kalapot, vettem magamhoz kis házi patikámat és rohantam le a lépcsőkön a házmesterékhez.

Micike halothalványan feküdt ágyán és nagy fekete szemével révetegül bámult a messzeségbe. Csodásan szép volt. Leeresztett, hullámozó, fekete haja, sápadt, de annál érdekesebb arccskája, nagy kerekre nyílt gyémánt fekete szemmel, csipkés ingecskéje alól kikandikáló alabástrom fehérségű nyaka egy Rafael ecsetjéhez való modell. Csoda-e, ha e fenséges millió beléptemkor érkeimét lebilincselte; ám a varázs csak rövid ideig tartott, az orvos uralkodott az emberen. A beteg alapos megvizsgálása után, vehemens migraint konstatáltam, de csakhamar a borecet és a hideg borogatás megtette józanító hatását: Micike jobban lett. A nagy fájdalom enyhülése után futólágg még egyszer megnéztem a beteget és sebtiben búcsuzva menekültem a csabos kép elől.

A lábbadozó beteg másnap Domokos Gyurinak, iránta való érdeklődését és az én fáradozásomat halás mosolylyal köszönte meg. Amire Gyuri — ki öröm mámorban uszott — tréfásan megjegyezte: „Látja Mici nagysám, Mohamed a hegyhez közelgett, de az csunya, hozzáférhetetlen köddel vette magát körül; mikor pedig a köd veszélyes játékká vált, jött bűnbánóan a hegy Mohamedhez segélyért.”

— Igaza van, — szólt Mici — és hogy bebizonnyítsam még jobban állítását, kérem a Mohamed névre hallgató urakat, jöjjenek a korzóra sétálni.

Kapva kaptunk az alkalmon és rövid fél óra mulva már a Duna-parton grasszáltunk büszkén emelt fővel, irgyeltetve sok felénk lövelő szémsugaraktól. A béke ilyenformán megpecsétellett és mi ezután állandó lovagjai lettünk Micikének.

A kellemes együttlétt részemről nem sokáig tartott, mert nekem kollokválásokra kellett készülnöm. Gyuri túltette magát az ilyesmin — lévén ő jogász — és rendületlenül kintartott Micike mellett. Állandóan a házmesteréknél tartózkodott és majdnem minden nap felhatalozott emeleti szobáskamba lágy behizelgő tenor hangja, amint Micike zongorajátékát kísérte.

A karácsonyi vakációt szüelim sürgető kérésére otthon töltöttem el. Máskor kéretni sem kellett, most nehéz szívvvel vettem búcsut Micikétől és Gyuri pajtásomtól.

Szüleim, testvéreim viszontlátása feledtetve velem a pesti életet és a válás alkalmával szinte rosszul esett hat hónapra ismét távol lenni szeretteimtől.

Pestre való érkezésem napját tudattam Gyurival, ki szülei ellenére is Pesten töltötte a vakációt. A vonatnál legnagyobb csodálkozásomra nem várt senki; mindjárt Micikére gondoltam és érthetőnek találtam Gyuri távollétét. A fiakkerből kiszállva, Micikéhez siettem, hol az öreg házmesterné fogadott, ki minden előzetes bevezetés nélkül örömmel nyomta kezembe a következő tartalmu levelet:

Kedves Szüleim!

Bocsásanak meg, hogy titokban kötöttem meg Gárdos György impressárió urral egy művészi körútra való szerződést. Tartva attól, hogy

ebbeli beleegyezéseket nem fogják adni k. szüleim, levélig mondok önöknek Isten hozzatot. 100 koronát mellékelten küldök előlegemből karácsonyi ajándéku. Nemsokára hirt, dicsőséget hallanak rólam, ölelem addig is szüleimet leányuk: Mici.

PORSZEMEK.

I.

Midőn forró esőkjaimmal Boritám el rózsás kezéd,
Oly édesen sügták ajkid:
„Minő boldog, édes pere ez!”

Most, ha visszaemlékezem,
S földézem szerelmedet,
Megátkozom százszor egy nap
Azt a boldog, édes perced.

II.

Igy meg ugy volt... ah, döreség!
Százszor elvert, régi nóta;
Leány szívben esalátkozni,
Mindennapi história.

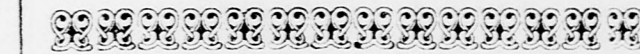
Igaz hűség, lángérzelem,
Csak hóbortos költő álma;
Emlékeink hitvány rongyát
Dobjuk mi is lomtárba.

III.

Száz szónak is egy a vége:
„Ember tervez, Isten végez!”
Amit hallok: egy dúsgazdag
Nagyságoshoz adtak férjhez.

Azt is hallok: nem szereted,
Nem lángol a szived érte,
S hogy a remélt boldogságnak
Válópör lesz majd a vége.

Szendrói Holozsnay Cyrill

GONDOLATOK.

— Ruttkay Béla. —

A szerelemtől boldog jövőt remél az ember, míg végre meggyőződik, hogy annak csak a multja boldog.

A bohém, a legszegényebb is királynak érzi magát a többi emberek fölött. Míg másoknak ruhája, neki a leike gondozott. Ez az oka.

A poéták hazudják a szerelmekeket, mert azt a szerelmet, a mi dalukban él — a való élet ugy sem válthatja valóra soha.

Vannak az életben percek, amiknek évek számára is kinyulik történetük.

Az első szerelmenél csak az első esők poetikusabb. Az első esők nem tartozéka az első szerelemnek, sőt legtöbbször éppen előidézi azt.

Vannak csalódott emberek, akik mások helyett magukban csalódnak s még sem veszik ezt észre. Másokra fogják.

Olyan az első fellángolás, mint a spiritusz lángja, ég, lobog a mig nerithet önmagából táplálékot, amit odaadjon élesztésére a lángnak. Ha nines: kialszik.

Vannak versiró emberek, vannak költők és végre vannak poéták.

Egy kacér nő szerelmele birni könnyű feladat. Ugy kell feltüntetni a dolgot, mintha nem törödnénk vele. Egy év leforgása alatt biztos a hatás, feltéve, ha csak valamennyire is tetszünk neki.

Nines olyan gondolat, amely régi lenne, ha új formába öltöztetjük.

